

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

SCIENCE,
RESEARCH, DEVELOPMENT #23

Economy. Management.

State and Law

Rotterdam (The Netherlands)

29.11.2019 - 30.11.2019

U.D.C. 004+62+54+66+082

B.B.C. 94

Z 40

Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(30.11.2019) - Warszawa, 2019. - 96 str.

ISBN: 978-83-66401-23-5

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Publikacja elektroniczna.

«Diamond trading tour» ©

Warszawa 2019

ISBN: 978-83-66401-23-5

Redaktor naukowy:

W. Okulicz-Kozaryn, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;

С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

Z. Ćekerevac, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;

Р. Латыпов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

KOMITET ORGANIZACYJNY:

A. Murza (Przewodniczący), MBA, Ukraina;

A. Горохов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

A. Kasprzyk, Dr, PWSZ im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

A. Malovychko, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

S. Seregina, independent trainer and consultant, Netherlands;

M. Stych, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska;

A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

I. Bulakh PhD of Architecture, Associate Professor Department of Design of the Architectural Environment, Kiev National University of Construction and Architecture

Recenzenci:

L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

М. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия.

ПРИНЦИПИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Гурбик Ю.Ю. Ляшенко К.С.....	6
THE CONCEPT “UKRAINIAN CRISIS”: A COMPONENT ANALYSIS Huk N.A.....	8
РОЗВИТОК РЕКЛАМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ВИДАВНИЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ (З 2000-ИХ РР. – ДОНИНІ) Ярошевич А. В.	12
МОТИВАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Харченко Г.А., Долгополова А.Г.	17
УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ВЗАЄМОЗВ’ЯЗКУ ЛІКВІДНОСТІ Й ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СУБ’ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА Корнух О. В., Вовк А. К., Гончар М. О., Футумайчук В. Ю.	22
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ПОЛПШЕННЯ І РЕМОНТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ Максименко І.Я., Тронькіна А.А.	26
ANALYTICAL EVALUATION OF THE RESULTS OF CUSTOMS PAYMENT PROCEEDINGS IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF THE BUDGET REVENUE Sydor H. V., Verbitska I. I.....	29
ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ РЕЄСТРАЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР НЕРУХОМОГО МАЙНА ФІЗИЧНИХ ОСІБ Черіпко М.І.....	31
ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН У ПРАВОВОМУ ПОЛІ Єсімов С.С.....	33
ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ’ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ Миджин Г. Є.....	35
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ АДВОКАТА У СПРАВАХ, ПОВ’ЯЗАНИХ З ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМИ ПРИГОДАМИ Ярема О.Г.....	37
IT VARIES BU ENTERING PROBABILITY MEASURES INDUSTRIAL ROBOTS’ MOBILITY MODEL UNDER CONDITIONS Siddikov R.	39
ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРЕВАГИ «ЗЕЛЕНОГО РОЗВИТКУ» (НА ПРИКЛАДІ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ ПРОЕКТУ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ») Юша, Юн Тао, Чжу Сяотун, Лі Шаньшань Чжао Сіньлі.....	43

DOCUMENT AND INFORMATION SUPPORT OF THE BANKING OFFICE MANAGEMENT Torkonyak S., Melnyk S.	56
WAYS TO IMPROVE THE MARKETING ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES IN EFFECTIVE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ECONOMIC MODERNIZATION Adilova G. D., Sultanov J. B.	59
THE ISSUES OF DEVELOPMENT OF INSURANCE SERVICES TO INCREASE THE COMPETITIVENESS OF INSURANCE COMPANIES IN THE INSURANCE MARKET Adilova G, Eshdavlatov H.	62
КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ Ведерніков М.Д., Волянська-Савчук Л. В., Дубілей Ю.А.	66
ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Ведерніков М.Д., Ковчак М. В.	69
ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НЕТВОРКІНГУ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ Ведерніков М.Д., Волянська-Савчук Л. В., Міхалець А. В.	72
LEGAL REGULATION OF CHILDREN' TRANSPORTATION BY AIR ACCORDING TO THE LEGISLATION OF UKRAINE AND THE USA Syla M.Yu., Stepanenko Yu.R., Myronets O.M., ...	75
VASYLIEV I.O. RESTORATION OF JOINT-STOCK ENTERPRISE IN UKRSSR DURING THE NEW ECONOMIC POLICY [1] Vasyliiev Ie.O.	77
КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ ЯК ФОРМА ЗВЕРНЕННЯ ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ Лепіш Н. Я.	86
ПОСТАНОВИ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ Лепіш Н. Я., Шукалович Б.	89
FEATURES OF THE UKRAINIAN-ENGLISH TRANSLATION OF LEGAL DOCUMENTATION Knysh S., Kuzmenko A.	92

ПРИНЦИПИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Гурбик Ю.Ю.

кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ляшенко К.С.

магістрантка факультету інформатики, математики та економіки, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ключові слова: принципи, антикризове управління, підприємство, класифікація.

Keywords: principle, crisis management, enterprise, classification.

У сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки багато підприємств перебувають у кризовому стані, що зумовлено негативними тенденціями у соціально-економічному та політичному житті українського суспільства. Це вимагає від менеджменту підприємства чіткого розуміння сучасних підходів, принципів та методів застосування антикризового управління [1, с. 83].

Ми погоджуємося з думкою відомих сучасних американських вчених у сфері економіки К. Р. Макконнелла та С. Л. Брю, які стверджують, що принципи це – «узагальненні уявлення про поведінку індивідуумів і інститутів» [4, с. 7], а також обґрунтовують позицію, що синонімами поняттю «принцип», є поняття «закон», «теорія» і «модель» [4, с. 8].

Слід відмітити, що кризовий стан на підприємстві характеризується своєю унікальністю, а тому том-

менеджерам досить складно сформулювати чіткий та ефективний набір правил і методів, які потрібно використовувати під час попереднього запобігання або фактичного його подолання на підприємстві. Отже, здійснення на підприємстві антикризового управління має базуватися на певних принципах, які забезпечать діагностику, упередження та ліквідацію кризи на підприємстві.

Аналіз наукової літератури у сфері менеджменту показує, що серед науковців не має єдиного підходу щодо класифікації принципів антикризового управління підприємством (табл. 1).

Таким чином, дана проблематика потребує подальшого наукового осмислення та уточнення, насамперед це стосується узгодження в наукових колах підходів щодо класифікацій принципів антикризового управління підприємством.

Таблиця 1

Класифікація принципів антикризового управління підприємством

Автор	Види принципів
А. Чернявський [5, с. 135]	програмування дії системи управління завчасно, припускаючи настання потенційної кризи; завчасне створення дублюючих органів управління з кращих стресостійких менеджерів, здатних працювати в умовах кризових ситуацій; створення стратегічних резервів необхідних ресурсів з обов'язковою умовою централізованого розпорядження ними; здійснення політики активних дій, а не пасивного очікування надії поліпшення кризової ситуації; використання можливості розширення сфери діяльності, у тому числі за рахунок пасивних підприємств і організацій, що втрачають позиції на ринку; створення нових організаційних форм управління; проведення постійного моніторингу ситуації.
О. Демчук, Т. Ефремова [3, с. 56]	рання діагностика кризових явищ; терміновість реакції на кризові явища; адекватність реакції на ступінь реальної загрози; комплексність реагування.
О. Шатайло [7, с.222]	об'єктивності; цілеспрямованості; послідовності; своєчасності; гнучкості; постійного аналізу; професіоналізму.
О. Шапуров [6, с. 39]	принцип системності; оптимальності визначення; ефективність застосування; діагностики та моніторингу систем антикризового управління; послідовність реагування.
О. Воронін, І. Товма [2, с. 31]	загальні принципи: економічної ефективності; соціальної відповідальності; розмежування функцій політичного, державного та господарського управління; орієнтації на споживача; системності; специфічні принципи: планування та розробки спеціальних програм стратегічного характеру; постійного моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища; безперервності; цілеспрямованість процесу управління; оперативності та достовірності вхідної інформації; достовірності прогнозів; відсутності універсальних антикризових рішень; кінцевої орієнтації на діяльність.

Література

- Гурбик Ю. Ю. Біляев С. С., Сальнікова М. В. Бізнес-планування як ефективний метод антикризового управління компанією: теоретико-методологічний аспект. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип.32. С. 83-87
- Воронін О. Є., Товма І. О. Сутність та основні принципи антикризового управління. Культура народів Причорномор'я. 2011. № 216. С. 30–33.
- Демчук О. Н., Ефремова Т. А. Антикризисное управление: учеб. пособие. Москва: Флинта, 2009. 256 с.
- Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. Москва: ИФРА-М, 2005. 972 с.
- Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 256 с.
- Шапуров О. О. Формування концепції антикризового управління на основні взаємодії системи латентних процесів та системи діагностики латентних загроз. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 23. С. 35-40.
- Шатайло О. А. Змістова характеристика системи антикризового управління. Бізнес Інформ. 2019. №5. С. 217–226.

THE CONCEPT “UKRAINIAN CRISIS”: A COMPONENT ANALYSIS

Huk N.A.

PhD (Economics), Associate Professor Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

---

The article provides a general description of the notion of “concept”. The history of its origin, methods and approaches to its study are investigated, a three-layer structure of the concept is defined and its classification types are described. The semantic structure of the concept UKRAINIAN CRISIS is traced, which is determined by analyzing the definitions of lexeme “concept” and component analysis of meaning of this nominative lexeme and synonyms to it.

Key words: *concept, structural type, Ukrainian Crisis.*

The paradigm of modern conceptology increased the interest of a lot of scientists to the term “concept” as the central subject of cognitive researches, that is the basic unit of consciousness, storage and transmission of information (A.P. Babushkin, O. L. Bessonova, O. P. Vorobyeva, O. S. Kubyakova, M. V. Nikitin, O. O. Selivanova and others), also as a mental unit, which is aimed at a comprehensive study of the language, consciousness and culture (S. G. Vorkachov, V. I. Karasik, V. A. Maslova, Y. S. Stepanov, etc.), and to the discourse, which is verbalized speech and mental activity of man, that is understood as a combination of process and result (O. A. Babelyuk, V. I. Karasik, M. L. Markarov, I. Y. Frolova).

The complexity of the definition of “concept” led to different approaches to its analysis. Among the major approaches, which is used in the context of our research, we note the following: linguistic-cultural approach (V. I. Karasik, G. G. Slyshkin, Y. S. Stepanov, A. Prikhodko), cognitive semantic approach (O. S. Ku-

bryakova, Z. D. Popova), cognitive-discursive approach (O.V. Kravchenko, A. P. Martynyuk, O. I. Morozova, I. S. Shevchenko etc).

All types of conflicts, which lead to crisis, and crisis itself became the object of different scientific studies such as philosophy, sociology, psychology. Confucius, Aristotle, Plato, Kant, Weber, Freud and a lot of other scientists were focused on the issue of crisis in their statements or works.

Modern Ukrainian crisis, which dates back to 2014 and, unfortunately, continues nowadays, takes new forms, affecting various aspects of society and destroying lives of thousands people. So it is important to realize its place not only in the Ukrainian media discourse but also in English-speaking media.

The urgency of the research is caused, first of all, by the nature of the crisis, the focus of which is as an individual as society as a whole; secondly, by the importance of the object of analysis of English-speaking communities, as the crisis – is

an inevitable phenomenon, which is inherent in society, and also can be a guaranty of its development; thirdly, by a tendency of establishing of the content and structure of new concepts of modern mass media space through a comprehensive analysis of linguistic means of its actualization, based on integration of cognitive semantic, linguo-cultural and cognitive-discursive approaches.

The purpose of the work is to identify the content and structure of the concept UKRAINIAN CRISIS which is expressed by English linguistic means and realized in modern English media discourse.

The object of this study is the concept UKRAINIAN CRISIS, which is realized in the English media discourse with the help of certain language means during 2014-2016 years. The subject of this study is means of verbalization of the analyzed concept in English media discourse.

The examination of means of verbalization of the concept UKRAINIAN CRISIS in the English media discourse demonstrated, that it is a complex multicomponential conceptual creation, and it is quite difficult to establish its type.

According to the classification of Popova and Steryn the concept UKRAINIAN CRISIS – is a concept-script, since the sequence of episodes is available, also we can observe progression and development of these episodes. It is difficult to give a definite answer as to its isolation/ artistry, because we analyzed scientific, journalistic as well as literary texts. By degree of reflection of national character the concept UKRAINIAN CRISIS is the national concept, although its components (ECONOMIC CRISIS, POLITICAL CRISIS)

may be peculiar to any other nation.

According to the structure, the concept UKRAINIAN CRISIS can be characterized as makroconcept, because it covers other concepts, such as ECONOMIC CRISIS, POLITICAL CRISIS, military themes and the corresponding neutral concept.

By definitional and component analysis of meanings of nominative lexeme and its synonyms the next features of concept CRISIS were identified: “divergence”, “disharmony”, “difference”, “collision”, “contention”, “dissent”, “absence of unity”, “split”, “limitation”, “tension”; feature “negativity”, that includes: “animosity”, “violence”, “anger”, “aggression”, “danger”, “revenge”, “destruction”, and “duration”, “scalability”, “complexity”, “importance”, “insignificance”, “intensity”, “noise”, “vitality”, “suddenness”, “publicity”, “discussion”.

The results of quantitative calculations demonstrate, that political representatives of English speaking society provide priority within the meaning of CRISIS the following additional functional characteristics: as the duration (Am 15,30% – Br 10,04%), the complexity (Am 7,62% – Br 3,56%), location (Am 3,38% – Br 2,74%), scalability (Am 4,70% – Br 1,10%), axiological feature – negativity (Am 2,91% – Br 3,92%), completeness (Am 10,32% – Br 13,50%), cooperation (Am 9,53% – Br 10,40%), variety (Am 5,29% – Br 2,29%), quantity (Am 29 3,55% – Br 2,83%), duration (Am 5,73% – Br 1,20%).

A frame modeling of the concept UKRAINIAN CRISIS is represented by

the concept of SUBJECT and OBJECT OF CRISIS, in the form of PERSON / PERSONS, COUNTRIES, ORGANIZATIONS, OBJECTS AND PHENOMENA. In the frame model of the concept UKRAINIAN CRISIS are allocated the next slots as SUCH, THERE (place), THEN (time). Actions of THE SUBJECT OF CRISIS are carried out through THE INSTRUMENT or ASSISTANT in such a way: PHYSICAL IMPACTS and THE THREAT to use of PHYSICAL FORCE due to CERTAIN REASONS.

The concept as a mental unit can be described through the analysis of means of its linguistic expression, because it is a verbalized cognitive structure, lexical or idiomatic verbalized formation. As for the formation of language units for the expression of the concept, correspondents also do not have the identical means. It may be inappropriate, because each word, each phrase or sentence reveals the theme of Ukrainian crisis more clearly, thus enriching the understanding of what is happening in Ukraine. So, verbal representation of the concept UKRAINIAN CRISIS is performed by means of primary and secondary nominations.

The expression of primary nomination of the concept UKRAINIAN CRISIS includes linguistic units of concepts ECONOMIC CRISIS (*recession, downturn, slump*), POLITICAL CRISIS (*political elite, change of government, "true revolution", mass demonstrations, catastrophe, trouble, difficulty*), military terms (*anti-terrorist operation, fighting, battle, stand-off, war, to fight*) i neutral words (*unrest, problem, hardship, recent events, conflict*).

Each of these lexemes is used in its direct meaning according to the dictionary. They are used to a statement of facts, specific name of things and events without any exaggerations and reinterpreted.

The secondary nomination means of verbalization were analyzed from the artistic point of view. It was necessary to understand the transformation of words' meaning. There are such examples in this work as: *fight, war ("Cold War», Putin's irregular, war, civil war, a war of words, information war, guerrilla war), impasse, standoff, chaos, coup, to be in turmoil, like a movie set, like World War II, like the apocalypse; dangerous double game, political upheavals, hell*. The abovementioned lexemes were submitted in English media in the form of metaphors, metonymies, comparisons, hyperboles, in order to highlight the events with the artistic point of view.

The results of analysis of discursive fragments of metaphorical nomination show, that the subjects of English linguoculture, except PERSON, examines the crisis in terms, which are about identical entities, PLANTS/ ANIMALS/ NATURAL PHENOMENA/ NATURAL ELEMENT/ NATURAL PHENOMENA / NATURAL INANIMATE ARTIFACTS/ MATERIAL OBJECT / OBJECT OF CREATION / PHYSICAL PHENOMENON / SOCIAL PHENOMENON / SUBSTANCE / GAME.

Linguocognitive peculiarities of metaphorical nomination of the concept UKRAINIAN CRISIS reflect its interpretation by representatives of English-speaking media, indicate the assimilation

of the concept UKRAINIAN to such essences as HUMAN BEING – ENEMY / HANGMAN / AGGRESSOR, TERRITORY – A PRISON / CAPTIVITY, CRIMEA, DONETSK, LUHANSK, SOCIAL PHENOMENA – ECONOMIC, POLITICAL CRISIS, POVERTY, GAME – HYBRID WAR, DECEPTION.

The results and conclusions which we obtained help deeply understand such current issues of linguistics as relationship between language and thought, language and society in their historical perspective.

The prospect of further research is to identify the means of nomination of other relations, structuring the concept UKRAINIAN CRISIS.

The List of Literature:

1. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис. М.: Флинта, 2006. 342 с.
2. Durkheim É. The Rules of Sociological Method. N. Y.: The Free Press, 1982. 264 p.
3. Koselleck R. Crisis // Journal of the History of Ideas. University of Pennsylvania Press. 2006. Vol. 67. № 2. P. 357–400.
4. Lakoff G. Metaphors We Live By. London: University of Chicago Press, 2003. 276 p.

РОЗВИТОК РЕКЛАМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ВИДАВНИЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ (З 2000-ИХ РР. – ДОНІНИ)

Ярошевич Анастасія Віталіївна

магістрантка 2-го року навчання гуманітарного факультету Одеського національного політехнічного університету

Ключові слова: реклама, рекламна комунікація, видавнича сфера, радіо- та телереклама, інтернет-реклама, ембїєнт-реклама

Keywords: advertising, advertising communication, publishing, radio and television advertising, Internet advertising, ambient advertising.

Книговидавництво з давніх часів є найнадійнішим способом не лише передавання соціального досвіду людства, але й ефективним засобом впливу на формування соціальних пріоритетів і цінностей – ядра національної культури. Країни, які повною мірою усвідомлюють цей факт і працюють над оновленням видавничої галузі, є найбільш успішними у світі. Створення умов для наповнення інформаційного простору якісним змістом, сприяння збільшенню обсягу продажу книг, особливо національних авторів, є запорукою виховання освіченого, висококультурного та незалежного українського народу.

Зростання продажів видавничої продукції безпосередньо залежить від ефективності рекламної комунікації, яка завдяки сугестивним, демонстративним, інформаційним функціям здатна впливати на громадську думку, оновлювати інформаційні потреби та створювати культуру споживання книг, активізуючи попит населення на публікацію продукції. Наразі спостерігаємо низьку ефективність рекламно-комунікаційної діяльності, що нега-

тивно позначається на базових складових видавничої сфери – рівні книговидавання, книго розповсюдження і книгоспоживання. Відтак, для того, щоб виявити причину нехтування потенціалу рекламної комунікації вважаємо за доцільне дослідити специфіку розвитку рекламної комунікації у видавничій сфері в останнє 20-ліття.

Метою пропонованої статті є з'ясування ключових тенденцій у розвитку рекламної комунікації у видавничій сфері з 2000-их рр. і донині.

У сучасному світі реклама відіграє провідну роль в організації продажу товарів та послуг, забезпеченні їх визнання широкою громадськістю, формуванні іміджу чи популярності бренду тощо, що сприяє цілком виправданому та виправданому інтересу до неї з боку теоретиків, практиків і середніх споживачів. З огляду на це реклама та рекламна діяльність є предметом наукової уваги фахівців різних галузей знань і, передусім, соціальних комунікацій. Так, теоретичне підґрунтя для вивчення особливостей рекламно-комунікативної системи видавничої галузі, віднаходимо в наукових розвідках

А. Акайомової, Е. Бейверсток, Т. Булах, С. Водозаської, Р. Влох, С. Гавенко, Г. Глотоваї, І. Давидової, У. Еко, Н. Зубко, Ф. Котлера, Т. Краско, Ю. Лотмана, М. Маклюена, В. Маркової, С. Матліної, М. Низового, Т. Новальської, Д. Переднього, Г. Почепцова, В. Різуна, Є. Ромата, А. Соколова, А. Соляник, М. Сенченка, В. Ученової та багатьох інших.

Сучасний етап розвитку рекламно-комунікативної сфери зумовлений розвитком інформаційних технологій, що якісно позначитися і на рекламуванні видавничої діяльності. Так, ще у ХХ ст. одним із ефективних засобів рекламної комунікації стала відеореклама. Завдяки технології InDoor TV (дослівно – телебачення всередині приміщення) її можна використовувати в будь-яких місцях, де є скупчення людей, зокрема в книгарнях, на книжкових ярмарках, зустрічах, виставках тощо. Перевага таких рекламних мереж полягає в тому, що інформація може оновлюватися онлайн. Вона надає можливість вказувати маршрути, транслювати гороскопи, поточні новини, висвітлювати корпоративні події тощо. А технологія Х3D video уможливорює перегляд трьохвимірного зображення без будь-яких додаткових засобів. Незважаючи на привабливість, у видавничій галузі відеореклама більшою мірою підходить для рекламування книжкових магазинів, але не для її застосування в самих книгарнях, адже люди приходять у книжкові магазини не для того, щоб переглядати відео. А от на ярмарках, виставках, у

супермаркетах подібні новинки будуть цілком прийнятні.

Релевантними в рекламуванні видавництва та видавничої продукції будуть технології Ground FX, що створює інтерактивну проекцію, та Free Format Projection, орієнтована на привернення уваги потенційних споживачів шляхом створення відчуття присутності персонажів завдяки їхній проекції в натуральну величину. Відзначимо, що для розвинених країн перелічені технології стали певною мірою «традиційними», однак в Україні практично не використовуються через брак коштів, що суттєво збіднює рекламно-комунікативні можливості видавничої сфери.

Розвиток інформаційних технологій стимулював застосування в рекламних цілях і мультимедійних презентацій, що характеризуються структурованою інформацією, можливістю використання фото, відеоматеріалів, аудіосупроводу. Перевагою таких презентацій стало зокрема і те, що їх можна демонструвати з участю доповідача або окремо, надсилати електронною поштою. Кожна презентація є унікальним продуктом, з неповторним оформленням та наповненням, аудіосупроводом, що дозволяє сприймати її як повноцінний рекламний матеріал, котрий можна демонструвати в торговельних центрах, на конференціях, семінарах тощо.

Ще одним засобом рекламної взаємодії стали мультимедійні листівки, котрі почали застосовувати з метою корпоративних запрошень, електро-

них привітань, передачі інформації та ін. З їх допомогою видавництва вітали та й вітають з різноманітними святами авторів, гуртових та роздрібних торговців, що співпрацюють з ними; книгарні підтримують зв'язок бібліотеками тощо. Головна їх мета – нагадати про себе потенційним клієнтам.

Не менш ефективним виявилось й інтерактивні портфоліо – зібрання рекламних зразків робіт, фотографій, що надають уявлення про пропоновані послуги організації (фірми) або спеціаліста (художник, дизайнер тощо).

Кінець ХХ ст. позначений виникненням принципово нового виду реклами – реклами в інтернеті, яка з кожним роком набуває все більшої популярності. Рекламні банери, кнопки, заставки, поштові розсилання – ті форми, без яких нині складно уявити рекламну сферу.

Загалом, якщо аналізувати сучасну рекламну індустрію, вона характеризується різноманітням використовуваних методів та засобів досягнення комунікативної взаємодії з потенційними споживачами. Як рекламні носії нині використовують газети, журнали та іншу друковану продукцію, телебачення, радіо, транспорт, елементи навколишнього простору, дрібні носії, що постійно перебувають у вжитку (ручки, підставки для чаю, бейсболки та ін.).

Так, традиційним інструментом рекламної комунікації нині стали купони та фішки, котрі дозволяють придбавати певні товари за зниженими цінами

в обмін на певну їх кількість, що перетворює відвідувачів на лояльних покупців. І хоча це лише ілюзія економії, на практиці купони та фішки є дієвим засобом рекламно-комунікативної взаємодії. Вони мотивують споживачів до повторної покупки, залучають нових покупців та активізують купівлю певних товарів. Під час збирання фішок чи купонів «умикається» азарт гравця, що спонукає покупців користуватися послугами конкретного торговельного закладу. Купони та фішки використовують і видавці для просування окремих проектів. Просування здійснюється не обов'язково в спеціалізованих закладах. Зокрема мережа магазинів АТБ часто проводить акцію, за умовами якої необхідно зібрати 10 фішок і отримати знижку на певне видання, наприклад кулінарну книгу від Ектора Хіменеса Браво.

Нині сформовано безліч форм і жанрів телевізійної реклами, котрі активно застосовуються і для популяризації видавничої продукції та послуг. Зокрема це рухомі рядки, кліпи, ролики, телеоголошення, телезаставки, навіть рекламні серіали. Для рекламування окремих книг телереклама нерентабельна, оскільки є доволі дорогою, проте для інформування про вихід друком серій видань, відкриття книгарень, діяльність видавництва використовується регулярно.

Оскільки телебачення перенасичене рекламою, плануючи використання означеного каналу масової комунікації в рекламних цілях, практики реклами радять дотримувати певних правил:

створювати якісні матеріали, ретельно добирати канали та час транслявання рекламної інформації, брати до уваги місце рекламного ролика в рекламному блоці, адже ні для кого не таємниця, що з початком реклами безліч людей перемикають канали, виходять з кімнати, відволікаються на поточні справи. Тому найпопулярнішим та, відповідно, найдорожчим є розміщення рекламного ролика на початку рекламного блоку, наприкінці та за межами у формі спонсорства.

З розвитком цифрового телебачення нові можливості відкриваються і для рекламно-комунікативної взаємодії. Перевагами цифрового телебачення є підвищення якості зображення та звуку, збільшення кількості каналів та спрямованість багатьох з них на певні цільові аудиторії, котрі є потенційними споживачами рекламованих товарів та послуг, що викликає посилений інтерес рекламодавців, які здобувають можливість цілеспрямованого впливу на споживачів. Крім того, цифрове телебачення створює платформу для інтерактивної взаємодії з глядачем, коли здійснюються опитування, голосування, утворюються канали, орієнтовані на телепродаж (вони тривалий час транслюють один і той самий рекламний ролик з контактною інформацією продавця).

Щодо радіореклами, то за роки незалежності України, за висловом В. Шапоренка: «Система радіореklamних жанрів стала розгалуженішою, зараз в ефірі популярними є такі жанри, як радіосценка, рекламний вірш, ре-

кламна пісня, рекламне оголошення, рекламне звернення» [2]. Додамо, що в ефірах часто використовують виступи й бесіди спеціалістів як форми подачі рекламної інформації, огляди новин, котрі не сприймаються аудиторією насторожено та не викликають у неї відторгнення. Нині прочитати книгу спонукають передачі, в яких висвітлюється творчість класиків вітчизняної та зарубіжної літератури (ефір радіо «Культура»); програми у яких пропонують огляд нових українських видань, нових авторів, зокрема й сучасних українських («Прем'єра книги» в ефірі радіо «Культура», «Книга за книгою» на радіо «НВ», «Том перший» на радіо «Ера» та ін.)

Популярною нині є й транспортна реклама, яку умовно можна поділити на зовнішню, що розміщується на бортах транспортного засобу, та внутрішню – котра розміщується чи транслюється всередині салону автобуса, маршрутки, потяга, електрички метрополітену тощо.

Набувають в наш час розвитку і зовнішні носії, зокрема павільони на зупинках транспорту, котрі дозволяють органічно розмістити рекламну інформацію, не порушуючи цілісності навколишнього простору. Саме така реклама дозволена в історичних центрах при одночасній забороні інших носіїв зовнішньої реклами. У рекламних цілях видавництва навіть використовуються загорожі залізничних колій, тротуарів, урни для сміття, вазони для квітів, велопарковки тощо.

Також, як відзначає Ю. Костяннікова: «Наприкінці ХХ ст. в сленгу англійських рекламників і журналістів став використовуватися термін *ambient media*. Ембієнт-реклама (англ. *Ambient advertising* або *ambient media*, від англ. *Ambient* – навколишній) – це такий напрям у рекламі, де замість традиційних носіїв рекламних повідомлень (друковані ЗМІ, час в ефірі або рекламні щити) використовуються елементи навколишнього середовища: лавки, двері, стіни будинків, офісне приладдя тощо. Виникнення такої зовнішньої реклами викликane тим, що традиційна – втрачала свою силу впливу. Нині у Європі дуже поширені ембієнтні соціальні звернення» [1, 349]. Так, у Стамбулі популярними є лави, відпочинок на яких може спонукати відвідувачів до прочитання певної новинки.

Популярною у світі стає й реклама на асфальті. Наприклад, книгу *Maximum Ride*, котру просували під слоганом «Діти, котрі вмiли літати», рекламували за допомогою наклеєних на дорозі фото, знятих з великої висоти. У людей, які зупинялися біля бордюра, виникало враження, що вони зроблять крок у пустоту.

Як рекламні носії нині використовуються також будь-які предмети побуту, котрі захоплюють, дивують, вра-

жають. Окрім звичних уже блокнотів, ручок, чашок тощо це підставки для чаю, футболки, сумки та багато інших, абсолютно неочікуваних предметів. Так, неординарною є ідея Єкатеринбурзької рекламної агенції «Восход», котра представила цікавий проект – книга на балончику з освіжувачем повітря. Після реалізації проекту стало відомо, що відвідування книжкових магазинів міста зросло на 25 %, що є беззаперечним свідченням успіху рекламної кампанії.

Підсумовуючи, відзначимо, що розвиток новітніх технологій якісно позначився на рекламно-комунікативній сфері, оскільки всі перелічені носії не сприймаються споживачами надто насторожено та агресивно: вони виконують своє функціональне призначення, дивують, забавляють, тішать, тобто викликають гарний настрій, що переноситься неусвідомлювано на рекламований товар чи послугу.

Література

1. Костяннікова Ю.М. История начала развития мировой социальной рекламы // Молодой ученый. 2013. № 8. С. 348-350.
2. Жанрова система української радіореклами: специфіка усних комерційних повідомлень у різні періоди // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2014. № 4. С. 152-156.

МОТИВАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНА СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Г.А. Харченко

к.е.н., доцент кафедри менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського
Національний університет біоресурсів і природокористування України

А.Г. Долгополова

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Ключові слова: мотивація, стимулювання, персонал, організація, мотив, менеджмент.

Key words: motivation, stimulation, personnel, organization, motive, management.

Ефективна діяльність будь-якої організації в першу чергу залежить від ефективності діяльності всіх її співробітників. З даної позиції, сукупність процесів професійного вдосконалення персоналу взаємопов'язаний з процесом формування системи мотивації на підприємстві. Нині саме «людський чинник» виступає тим ключовим елементом підвищення продуктивності праці, ефективного розвитку підприємства, зростання рівня конкурентоспроможності та економічного зростання.

Узгодженість із функціонуючими реаліями, а також перманентно зростаючими вимогами, що спричинені впровадженням інноваційно-інформаційних технологій потребує від співробітників постійного розвитку та підвищення зацікавленості виконуваною роботою з метою здійснення успішного бізнесу та економічного зростання. Дані процеси зумовлюють необхідність впровадження на підприємствах нових інструментів управлін-

ня людськими ресурсами. Такі інструменти повинні ґрунтуватися на аналізі структури персоналу, ефективності використання всього робочого часу, розвитку виробництва і трудової зайнятості.

Саме працівник, який задоволений своєю роботою, оплатою праці, атмосферою в підприємстві в результаті має значну результативність власної трудової діяльності. Проблеми мотивації працівників залишаються в даний час дуже актуальними, так як від неї залежать результати діяльності підприємств, особливо при впровадженні у виробництво інноваційних технологій і заходів науково-технічного прогресу.

Нині мотивація є однією з найбільш важливих функцій управління, успішне здійснення якої забезпечує досягнення організацією її цілей. Через невміння якісно і раціонально здійснювати цей процес, через відсутність в організації механізму його здійснення, страждає більшість організацій.

Таблиця 1
Елементи мотивації

Фактор і його визначення	Сутність процесу і його складові частини
Мотив – те, що викликає певні дії людини. Активізує його внутрішні і зовнішні рушійні сили.	виникнення потреби розробка стратегії і пошук шляхів задоволення потреб визначення тактики діяльності та поетапне здійснення дій задоволення потреби та одержання матеріальної чи духовної винагороди
Потреби – нестаток у чомусь, необхідному для підтримки життєдіяльності і розвитку організму, особистості і соціальної потреби.	Матеріальні (біологічні) потреби духовні потреби соціальні потреби
Стимули – спонукання до дії або причина поведінки людини	примус матеріальне заохочення моральне заохочення самоствердження

Джерело: побудовано з використанням джерел [1; 3].

Класичне визначення даної економічної категорії було висвітлено Майклом Месконом, як: «Мотивація – це процес щодо спонукання себе та інших працівників до діяльності для досягнення особистих цілей чи загальних цілей певної організації» [3]. На думку Нагібіна М.Н. «Мотивація – це комплекс заходів з управління трудовою поведінкою працівника» [5].

Корольов Ю. Б. визначає мотивацію, як «функцію менеджменту, яка передбачає використання мотивів поведінки людини в практиці управління його діяльністю» [4].

Таким чином, мотивацію, стає можливим уявити як процес спонукання людини до конкретного виду діяльності, спрямованої на досягнення конкретних цілей, використовуючи певний комплекс стимулів і мотивів поведінки, які певна людина вважає для себе важливими.

Відмітимо, що мотивація праці виступає однією з управлінських функцій підприємством, що полягає в забезпеченні належного виконання працівниками їх робочих обов'язків. Тоді пошук ефективних способів управління трудовими ресурсами стає одним із найважливіших завдань для будь-яких підприємств. Саме тому в існуючих умовах господарювання, щоб бути в перших рядах, підприємству необхідно оперувати вискооефективними ресурсами, причому оперувати вміло [1].

Зауважимо, що процес мотивації в будь-якій організації заснований на факторах, які спонукають і підсилюють мотиви, потреби і стимули (табл. 1).

Встановлено, що виокремлюють зовнішню та внутрішню мотивацію. У свою чергу саме внутрішня мотивація є найвищим стимулом для конкретного співробітника організації. Працівник, який має високий рівень внутрішньої мотивації, ставить перед собою завдання максимально використовувати свій власний потенціал з подальшим підвищенням професіона-

лізму і вдосконалення своїх знань і кваліфікації. Але і зовнішня мотивація сприяє прагненню співробітників організацій відповідати визначеним стандартам професіоналізму [3].

Встановлено, що основними методами системи мотивації є: організаційно-виробничі, соціально-економічні, адміністративні, інформаційно-роз'яснювальні, правові та соціально-психологічні. Організаційно-виробничі методи передбачають саме створення сприятливих умов для трудової діяльності співробітників. Соціально-економічні методи включають розробку науково-обґрунтованих тарифних ставок і посадових окладів тощо; адміністративні передбачають координацію діяльності співробітників шляхом видання різних наказів, розпоряджень тощо. Правові методи включають систему правил щодо відомостей про посадову, стимулюючу чи заборонну поведінку співробітників. Інформаційно-роз'яснювальні забезпечують зростання рівня інформованості співробітників виробничої та невиробничої сфери. Соціально-психологічні створюють адекватний клімат у колективі тощо [1; 3].

Разом з цим варто виокремити основні принципи планування, впровадження та модернізації системи мотивації праці: зосередженість на результат та зв'язок стимулювання з основними цілями підприємства, результативністю та умовами здійснення виробничо-господарської діяльності; адекватність; ефективність функціонування всієї системи; пріоритетність розробки мотивів досягнення; конку-

рентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринку праці; відповідність діючому законодавству (індексація оплати, дотримання умов праці та відпочинку); об'єктивність та ефективність роботи всієї системи стимулювання; соціальна справедливість всієї діючої системи; системність (взаємодія сукупності різних матеріальних та нематеріальних стимулів підприємства); мінливість різних стимулів на часовому проміжку; стійкість та прогнозованість всієї функціонуючої системи; адекватність стимулів інтересам і можливостям працівників; значимість стимулів; своєчасність стимулювання [1].

Нині головною проблемою мотиваційної системи в Україні є розробка способів нематеріальної мотивації співробітників. В багатьох вітчизняних підприємствах це головний пріоритет. На вітчизняному ринку праці сформувалося кілька найпопулярніших стимулів для працівників компаній. Про це свідчать результати дослідження, проведеного кадровим порталом hh.ua.

На першому місці – додатковий дохід. Інфляція і зростання цін призвели до того, що фінансове становище «бідних комірців» погіршився. Тому для двох третин респондентів найголовнішою мотивацією є зростання зарплати, бонуси і премії.

Для 43 % головною мотивацією є цікаві завдання, а для 39 % – можливість кар'єрного росту. Майже третина опитаних зазначила як важливий чинник особливості тайм-менеджменту в

Рис. 2 Чинники мотивації праці робітників у вітчизняних підприємствах
Джерело: [hh.ua].

підприємстві: можливість працювати за гнучким графіком, справедливі дедлайни тощо. Серед інших мотивуючих чинників «білі комірці» назвали почуття відповідальності, можливість займатися улюбленою справою та страх залишитися без роботи. Офісні співробітники цінують гнучкий графік і бояться залишитися безробітними. Найсильніше братися за роботу українців мотивують гроші (рис. 2).

В результаті аналізу вище наведених даних можна зробити висновок, що на вітчизняних підприємствах головним мотивуючим фактором для працівника є рівень оплати праці. Однак, як при недостатньому, так і при надмірному фінансовому стимулюванні мотивація співробітника падає.

Проведеним дослідженням виявлено, що загальну етапність формування системи мотивації та стимулювання праці варто навести таким дієвим чином: встановлення цілей організації керівниками вищого рівня; розподіл

функцій кожного підрозділу та обґрунтування задач; моніторинг та оцінка обмежень; встановлення загальних меж всієї системи мотивації праці; формування вимог до персоналу підрозділів і визначення показників оцінки праці; оцінка працівників та налаштування системи мотивації праці певних відділів; винагорода працівників та оцінка ефективності системи мотивації праці; модифікація системи стимулювання.

Зазначимо, що система мотивування, має бути відносно простою та зрозумілою для всіх працівників підприємства, бути гнучкою, давати можливість відразу ж заохочувати кожен позитивний результат роботи. Розміри заохочення повинні бути економічно та психологічно обґрунтовані.

Список використаних джерел

1. Гоголя О.П., Харченко Г.А. Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг: Навч. посібник. – К.: НУБіП України, 2018. – 410 с.

2. Гурова К. Д. Формування системи мотивації персоналу підприємства в умовах глобалізації / К. Д. Гурова // Бізнес-інформ. – 2010. – № 4. – С. 102-104.
3. Дороніна М.С. Механізм мотивації управлінського персоналу. Наукове видання/ М.С. Дороніна, Л.О. Сасіна, В.М. Лугова, Г.М. Надьон. – Х., –2009. – 240 с.
4. Корольов Ю. Б., Коротнев В. Д., Кочеткова Г. Н. Менеджмент в АПК. М.: Колос. 2007. – 424 с.
5. Нагібін М. Н. Мотивація праці як фактор економічного розвитку сільського господарства // Вісник державного аграрного заочного університету – 2012. № 13 (18). – С. 147-150.

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЛІКВІДНОСТІ Й ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Корнух Оксана Валентинівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

Вовк Артем Костянтинович,

Магістр

Гончар Максим Олегович,

Магістр

Футумайчук Вадим Юрійович

Магістр

Криворізький національний університет

У сучасних умовах дієві та раціональні управлінські рішення на макро- і мікрорівні ґрунтуються на результатах аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання. Одним із параметрів оцінки фінансового стану, за яким оцінюється імідж підприємства в світі, рівень інвестиційної привабливості, здатність суб'єкта господарювання забезпечувати ефективність фінансово-господарської діяльності, є ліквідність підприємства та рівень ділової активності підприємства.

Останнім часом окремі питання щодо визначення сутності, оцінки та управління ліквідністю підприємства вивчали такі вчені як Бугай В.З., Білий Є.Л., Щербань О.Д., Палій Г.В., Багацька К., Бержанір І.А., Олександренко І.В. та ін. Сутність ділової активності на рівні суб'єкта господарювання займалися такі вчені як Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С., Зимин Н.Е., Мец В.О., Цал-

Цалко Ю.С. та ін. Але і до сьогодні відсутній підхід до дослідження сутності рівня ліквідності та показників ділової активності для суб'єктів малого підприємництва.

Логіка нашого дослідження полягає у наступному: визначити основні підходи науковців до трактування таких понять як «ліквідність», «ліквідність підприємства», «ділова активність підприємства», а також в обґрунтуванні необхідності сучасного підходу до визначенні сутності ліквідності та ділової активності суб'єкта малого підприємництва.

Ліквідність підприємства як економічна категорія широко використовується у фінансово-економічному аналізі підприємства. Багатогранність цієї категорії зумовила відсутність єдиного трактування серед науковців (табл. 1).

Слід зазначити, що в таблиці згруповано поняття «ліквідність» та «лік-

Таблиця 1

Теоретичні підходи до визначення поняття «ліквідність» та «ліквідність підприємства»

Автор	Зміст поняття «ліквідність»
Ковальов В. В.	Під ліквідністю будь-якого активу розуміють здатність його трансформуватися у грошові засоби, а ступінь ліквідності визначається тривалістю тимчасового періоду, протягом якого це трансформація може бути здійснена. Чим коротше період, тим вище ступінь ліквідності.
Бутинець Ф.Ф.	Це здатність підприємства перетворювати свої активи на грошові кошти для покриття боргових зобов'язань.
Савицька Г.В.	Це здатність компанії погасити свої поточні зобов'язання.
Є.Є. Іонін	Це спроможність своєчасно перетворювати активи на гроші з метою виконання необхідних платежів, становить одну із необхідних умов забезпечення платоспроможності.
Автор	Зміст поняття «ліквідність підприємства»
Ковальов В. В.	Це здатність нести відповідальність різними видами активів, окремо або в цілому, за своїми платіжними зобов'язаннями у будь-який момент часу поточного та планового періодів згідно з укладеними договорами, при цьому вона може бути забезпечена як приростом активів, так і приростом пасивів.
Іонова А.Ф., Селезньова	Це здатність покривати свої зобов'язання активами, термін яких в грошову форму відповідає терміну погашення зобов'язань.

Таблиця 2

Визначення терміну «ділова активність»

Автор	Визначення
Шермет А.Д., Сайфулін Р.С.,	Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється насамперед у швидкості обертання його засобів. ... Аналіз ділової активності... полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних фінансових коефіцієнтів оборотності, що є відносними показниками фінансових результатів діяльності підприємства.
Зимин Н.Е.	Ділова активність підприємства характеризується показниками, що відображають ефективність використання засобів виробництва, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.
Меєц В.О.	Ділова активність означає зусилля, які підприємство докладає для виходу на ринок продукції, праці, капіталу, а при аналізі фінансово-господарської діяльності цей термін застосовується для характеристики поточної виробничої і комерційної діяльності.
Цал-Цалко Ю.С.	Ділова активність підприємства характеризується абсолютними і відносними результативними показниками використання ресурсів та обсягами господарської діяльності. Ділова активність знаходить своє відображення, насамперед, у досягнутих абсолютних показниках, які характеризуються розміром обсягів господарської діяльності, доходу (виручки), фінансових результатів, податками.

відність підприємства» окремо для дослідження їх гносеології. Хоча поняття ліквідності різняться, але є дещо спільне, а саме те, що ліквідність це перш за все, здатність активів на підприємстві

перетворюватись на грошові кошти. Виділення підходів до трактування поняття «ліквідність підприємства» забезпечує систематизацію поглядів на зміст цієї категорії та розкриває її бага-

Таблиця 3.

Кількість підприємств з розподілом на великі, середні та малі за 2012-2018 роки, одиниць

Роки	Великі підприємства		Середні підприємства		Малі підприємства		Усього, одиниць
	одиниць	у % до загальної кількості підприємств	одиниць	у % до загальної кількості підприємств	одиниць	у % до загальної кількості підприємств	
2012	698	0,2	20189	5,5	344048	94,3	364935
2013	659	0,2	18859	4,8	373809	95,0	393327
2014	497	0,1	15906	4,7	324598	95,2	341001
2015	423	0,1	15203	4,4	327814	95,5	343440
2016	383	0,1	14832	4,9	291154	95,0	306369
2017	399	0,1	14937	4,4	322920	95,5	338256
2018	446	0,1	16 124	4,5	339382	95,4	355 952

тогранність, а формулювання функцій ліквідності підприємства конкретизує роль даного поняття у системі фінансового аналізу та управління активами. Активи є основними показниками для визначення рівня ділової активності підприємства. Наступним кроком, визначимо поняття «ділова активність підприємства» (табл. 2).

Як видно з таблиці 2, автори дуже по-різному тлумачать дану категорію. Отже, як видно з вищенаведеної таблиці, під терміном «ділова активність» більшість авторів розуміють насамперед інтенсивну економічну діяльність, яка полягає в ефективному використанні фінансово-виробничих (матеріальних, трудових, фінансових) ресурсів підприємства.

Аналізуючи бізнес-тенденції України (табл. 1), слід зазначити, що з 2012 по 2018 роки постійно відбувається коливання кількості зареєстрованих приватних підприємств. Це свідчить про

економічну нестабільність в країні та їх високу вразливість до циклічних коливань, інфляції, податкового навантаження, конкуренції з великими підприємствами, а також значний вплив становить брак підтримки бізнесу з боку держави. Зазначені вище умови сприяють лише розвитку тіньової економіки, яка на кінець 2018 року склала 30 % від обсягу офіційного ВВП. Варто зазначити, що темпи припинення діяльності підприємств малого бізнесу, значно перевищують темпи створення нових суб'єктів господарювання.

Слід також зазначити, що в Україні основним видом діяльності малого бізнесу є торгівля. За видами діяльності переважає сільське, лісове та рибне господарство, часка якого у загальній сукупності складає 17 %.

Позитивним фактором для розвитку малого бізнесу є те, що Україна має дуже вигідне географічне розташування, завдяки якому можна проводити

Таблиця 4.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств з розподілом на великі, середні та малі за 2012-2018 роки, млн грн

Роки	Великі підприємства		Середні підприємства		Малі підприємства		Усього, млн. грн.
	млн. грн.	у % до загального обсягу реалізації	млн. грн.	у % до загального обсягу реалізації	млн. грн.	у % до загального обсягу реалізації	
2012	1761086,0	41,9	1769430,2	42,1	672653,4	16,0	4203169,6
2013	1717391,3	42,4	1662565,2	41,0	670258,5	16,6	4050215,0
2014	1742507,9	41,8	1723151,5	41,3	705000,5	16,9	4170659,9
2015	2053189,5	39,8	2168764,8	42,0	937112,8	18,2	5159067,1
2016	2391454,3	38,3	2668695,7	42,8	1177385,2	18,9	6237535,2
2017	2929516,6	38,0	3296417,9	42,8	1482000,7	19,2	7707935,2
2018	3514293,2	38,8	3813139,3	42,11	727404,4	19,1	9054836,9

зовнішньоекономічну діяльність підприємствами малого бізнесу.

Щодо обсягу реалізації виробленої продукції (товарів, послуг), то на сектор малого бізнесу у 2018 році припало 19,1 %, відповідно, на великі підприємства – 38,8 % та на середні – 42,11 % загального обсягу реалізації продукції всіх підприємств (табл. 4).

Аналіз статистичних даних розвитку українських суб'єктів малого під-

приємництва яскраво свідчить про те, що серед їх активів найбільшу питому вагу займають оборотні активи, а серед оборотних активів – дебіторська заборгованість.

Отже, в дослідженні доведено сутнісний взаємозв'язок між ліквідністю та рівнем ділової активності суб'єкта малого підприємництва для розробки відповідної методики аналізу з урахуванням реалій малого бізнесу.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ПОЛІПШЕННЯ І РЕМОНТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

І.Я. Максименко,

к.е.н., доц.

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

А.А. Тронькіна,

магістрант

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

Ключові слова: матеріальні активи, об'єкт, одиниця обліку, основні засоби, підприємство.

Keywords: tangible assets, object, unit of account, property, plant and equipment.

Рішення про характер і ознаки здійснюваних підприємством робіт, тобто спрямовані вони на підвищення техніко-економічних можливостей об'єкта чи мають на своїй меті підтримку об'єкта в придатному для використання стані, приймає керівник підприємства з урахуванням результатів аналізу ситуації, а також істотності таких витрат

Згідно з П(С)БО 7 бухгалтерський облік витрат на ремонти/поліпшення ОЗ залежить від того, на що спрямовані ремонтні заходи:

– на підтримку об'єкта в робочому стані й отримання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання (технічний огляд, нагляд, обслуговування, ремонт)

або

– на його поліпшення, що зумовлює збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від ви-

користання такого об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, реконструкція).

Тобто основний «обліковий» критерій у цьому випадку – майбутні економічні вигоди.

Згідно із п. 31 Методрекомендацій № 561 наводить такі приклади поліпшень:

а) модифікація, модернізація об'єкта ОЗ з метою продовження строку його корисної експлуатації або збільшення його виробничої потужності;

б) заміна окремих частин устаткування для підвищення якості продукції (робіт, послуг);

в) упровадження ефективнішого технологічного процесу, який дозволить зменшити первісно оцінені виробничі витрати;

г) добудова (надбудова) будівлі, яка збільшує кількість місць (площі) бу-

дівлі, обсяги та/або якість виконуваних робіт (послуг) або умови їх виконання.

Витрати на проведення ремонтних заходів, що збільшують майбутні економічні вигоди від використання об'єкта ОЗ, і витрати на проведення заходів, які такі вигоди не змінюють, обліковують по-різному.

Згідно з п. 14 П(С)БО 7 первісна вартість ОЗ збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта, яке зумовлює збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання такого об'єкта. Таким чином, якщо ремонтні заходи зумовили підвищення якісних характеристик об'єкта ОЗ і отримання в майбутньому економічних вигід у більшому обсязі, ніж очікувалося на початку його використання, витрати, пов'язані з проведенням таких заходів, у повному обсязі відносять на збільшення первісної вартості об'єкта ОЗ.

Витрати на проведення поліпшень об'єкта ОЗ у періоді їх здійснення групують за дебетом субрахунків 151 і 152. Після закінчення робіт з поліпшення такого об'єкта суму витрат відносять на збільшення його первісної вартості – у дебет відповідних субрахунків рахунка 10.

Крім того, суму проведених поліпшень відображають за кредитом позабалансового рахунка 09 (у межах його дебетового залишку).

При цьому витрати на поліпшення ОЗ для відновлення майбутніх економічних вигід, очікуваних від їх використання, визнаються капітальними

інвестиціями тільки за умови, що балансова вартість активу не перевищує суму його очікуваного відшкодування.

Література:

1. Maksymenko I. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine / I. Maksymenko, T. Melikhova // *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House «Baltija Publishing», 2017, P. 268–275.
2. Maksymenko I. Fiscal audit development in the system of budget process management / I. Maksymenko, T. Melikhova, O. Zorya // *Academy of Accounting and Financial Studies Journal* Volume 22, Issue 6, 2018. – Режим доступу: <https://www.abacademies.org/articles/fiscal-audit-development-in-the-system-of-budget-process-management-7767.html>
3. Максименко І. Я. Внутрішній аудит: підвищення ефективності роботи та забезпечення прибутковості підприємства. /І.Я. Максименко // *Сталій розвиток економіки*. – 2013. – № 1. – С. 294-296.
4. Максименко І. Я. Особливості проведення інвентаризації як форми внутрішньогосподарського контролю в бюджетних установах / І. Я. Максименко // *Економічний простір*. – 2015. – № 103. – С. 167-175.
5. Максименко І. Я. Особливості обліку нематеріальних активів бюджетних установ в умовах трансформації обліку до міжнародних стандартів / І. Я. Максименко // *Науково-виробничий журнал Інноваційна економіка*. – 2015. – № 5 (60). – С. 181–185.
6. Максименко І. Я. Особливості обліку необоротних активів бюджетних установ / І. Я. Максименко // *Ефективна економіка*. – 2014. – № 6. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=8&w=1.+Я.+Максименко>
7. Максименко І. Я. Державний фінансовий контроль як важливий фактор дієвості

- ведення обліку та аналізу діяльності бюджетних установ // І. Я. Максименко / Агросвіт. 2016. № 15 16. – С.36 40.
8. Максименко І.Я. Особливості обліку переоцінки основних засобів підприємства / І. Я. Максименко, П.Б. Черевко // International Scientific Conference economy and society: Modern foundation For human development, Part 2, October 31, 2016. Liipzig, Germany: Baltija Publishing. – С. 169–171.
9. Максименко І. Я. Особливості відображення в обліку операцій з ліквідації основних засобів в управлінні підприємством / І. Я. Максименко, О.І. Філатова // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 19. С. 37–40. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.19.37
10. Максименко І. Я. Нематеріальні активи: сутність, визнання та класифікація в здійсненні управлінської діяльності. / І. Я. Максименко, В. А. Соболев // Агросвіт. 2018. № 18. С. 26–29. DOI: 10.32702/2306-6792.2018.18.26
11. Максименко І. Я. Особливості нарахування амортизації основних засобів в бухгалтерському обліку підприємства / І. Я. Максименко // Economics and finance. – 2018. №7. С. 101–106.

ANALYTICAL EVALUATION OF THE RESULTS OF CUSTOMS PAYMENT PROCEEDINGS IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF THE BUDGET REVENUE

Sydor Halyna Viktorivna

Associate Professor Department of Fundamental and Specialized Disciplines

Verbitska Inessa Igorivna

Associate Professor Department of Fundamental and Specialized Disciplines
Chortkiv education and research Institute of Entrepreneurship and Business of
Ternopil National Economic University

Keywords: customs payments, excise tax, value added tax, customs duty.

Before the customs authorities in Ukraine at the present stage of the formation of market relations there are important tasks, the solution of which the economic security of the state essentially depends. There is a need for a statistical review and study of transfers of customs payments to the State Budget of Ukraine, primarily because their formation gives the country the opportunity to influence the planning of the budget and foreign economic activity.

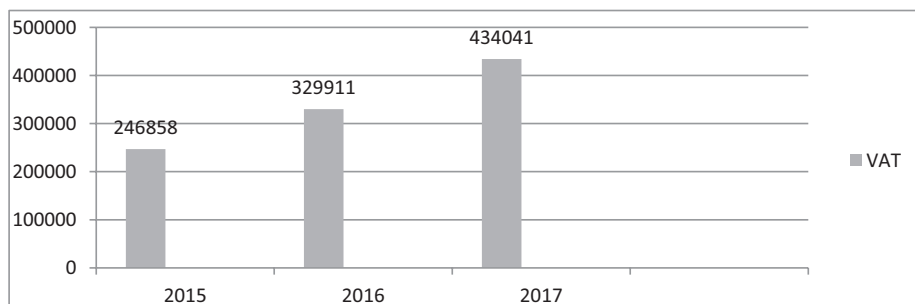
In fig. 1 the amount of value added tax in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017 is presented.

In fig. 1 VAT value added in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017. In 2017, the value added tax is recorded at the level of UAH 43 4041 million, which is 25% more than in 2016.

In fig. 2 the volume of excise tax was charged in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017.

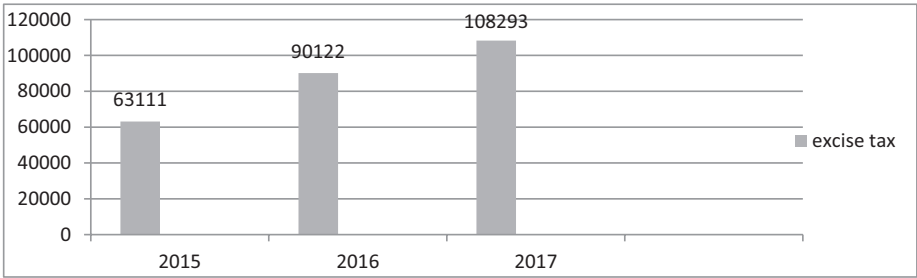
By the level of fullness of the budget, the excise tax among indirect taxes ranks second after the value added tax. In 2017, the excise tax is levied on the budget at the level of UAH 10,893 million.

In fig. 3 the volume of duties in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017 is given. Thus, compared to 2015, in 2016,

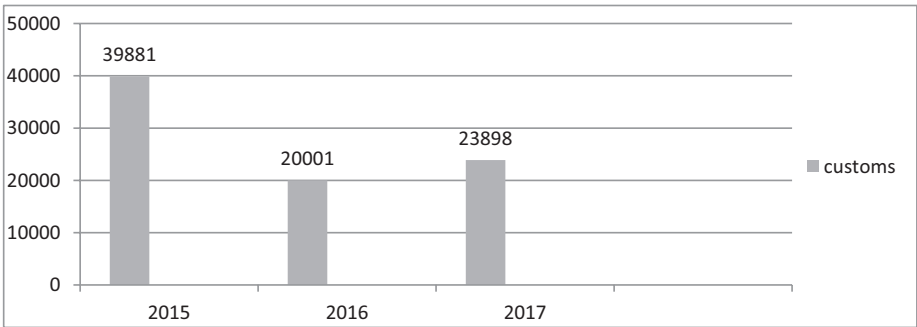

Fig. 1. Value Added Tax in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017, UAH million.

Source: [1]

Fig. 2. Excise tax in the State Budget of Ukraine as of 2015–2017, UAH million. Source: [1]

Fig. 3. Customs duty in the state budget of Ukraine as per the state 2015–2017, mln. UAH Source: [1]

the receipts from customs duties decreased by almost 1.5 times, amounting to UAH 23898 million, which can be explained by the decrease in This year, import of goods into our country. Compared to 2016 in 2017, this indicator increased by 19%.

Indirect taxes are not only the main source of filling the consolidated budget of Ukraine, but also an effective tool of fiscal policy. Given the European integration course, Ukraine needs to build a model of indirect taxation that would meet modern economic conditions,

stimulate business development and be attractive to investors.

Literature

1. Revenues of the budget of Ukraine. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://cost.ua/budget/revenue>
2. Sydor H.V. Customs payments: a modern interpretation / H. V. Sydor, I. M. Moroz // Actual problems of socio-economic systems in a transformational economy: Sb. sciences articles for mater. V Allukr. sci. pract. Conf., (Dnipro, April 11-12, 2019): in 2 hours – Dnieper: NMetAU, 2019. – Ch.1 – P. 397–400. –Access mode: <https://nmetau.edu.ua/ru/mdiv/i2015/p2685>

УДК 347.214.2(043.2)

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ РЕЄСТРАЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР НЕРУХОМОГО МАЙНА ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Черіпка М.І.,студентка, Юридичний факультет Національний авіаційний університет,
м. КиївНауковий керівник: *Устинова І.П.*, к.ю.н., доцент

Щодня в засобах масової інформації висвітлюються новини про незаконне відчуження нерухомого майна у фізичних осіб. Зазначені події, що відбуваються з цими об'єктами правовідносин спричинені наявністю прогалин в чинному законодавстві, а тому потребують уваги науковців для формування чіткої сформованої нормативної бази.

Інститут реєстрації посідає одне з провідних місць в науці адміністративного права. Окремі види державної реєстрації поширені й активно застосовуються у всіх сферах суспільного життя. Здійснення реєстрації покладено на публічну адміністрацію, тобто на ті органи, які задовольняють загальний публічний інтерес у сфері публічного управління [1, с.7].

Інститут державної реєстрації має за мету забезпечення органів державної влади, а також осіб-учасників господарських і цивільних правовідносин достовірною повною інформацією, що міститься в державних реєстрах і виконує важливу роль у забезпеченні чинності правочинів і відносин взагалі. Саме таким чином формується механізм захисту прав осіб-учасників таких відносин. Існування такого інституту ґрунтується на принципах публічності

й відкритості, що передбачає можливість будь-якої особи отримати інформаційну довідку з реєстрів для використання з будь-якою метою.

Державна реєстрація є адміністративною діяльністю публічної адміністрації, що здійснюється шляхом надання публічною адміністрацією адміністративних послуг (основний вид діяльності) і здійснення виконавчо-розпорядчої (управлінської) та контрольної діяльності (додаткові види діяльності), містить сприяльне публічне адміністрування та забезпечувальне адміністративне провадження, що пов'язане із забезпеченням нормального існування приватних осіб і забезпечення публічного інтересу держави [2, с.108].

Разом з тим, державна реєстрація є єдиним підтвердженням існування зареєстрованого права. Зареєстроване право на нерухоме майно може бути оскаржене тільки в судовому порядку.

У законодавстві і юридичній практиці не вирішено багато проблем, серед яких головними є питання мети та правових принципів реєстрації речових прав на нерухоме майно. Їх відсутність позбавляє правового регулювання у сфері нерухомості необхідного впорядкування і ефективності. Аналіз законо-

давства говорить про те, що зміни в законодавстві в основному направлені на вирішення конкретних проблем і не носять системний характер. Відсутня концепція розвитку адміністративного законодавства, яка б визначала основні положення, спрямовані на удосконалення адміністративно-правових норм, що в свою чергу забезпечило створення правового інституту державної реєстрації речових прав на нерухоме майно [3, с. 175].

Погоджуємося з думкою Є.О. Матросова, який серед недоліків національного законодавства, яким встановлено і врегульовано порядок державної реєстрації прав, основним є наявність кількох варіантів одночасно для державної реєстрації прав. Ця проблема державної реєстрації разом із складністю бюрократичного апарату утворюють сприятливі умови для вчинення правопорушень у сфері державної реєстрації прав, так званих «рейдерських захватів» та іншого набування права власності незаконним шляхом.

Дані проблеми можуть бути вирішені шляхом вдосконалення законодавства, яке передбачало б порядок накладення певних санкцій, окрім адміністративної кримінально-правових, у разі виявлення вищезазначених випадків, наприклад – скасування державної реєстрації безпосередньо реєстратором [4, с. 240].

Крім того, як відомо, значна кількість власників об'єктів нерухомості володіють ними без державної реєстрації. Не отримуючи дані про ці об'єкти, податкові органи не нараховують відповідні податки на такі об'єкти. Керуючись вище-

викладеним можна зробити висновок, що єдина системи державної реєстрації речових прав на нерухоме майно в Україні потребує вдосконалення з урахуванням світового досвіду. Розвиток системи державної реєстрації речових прав на нерухоме майно в Україні має бути направлено на підвищення інвестиційної активності в країні і становлення інфраструктури цивілізованого ринку нерухомості [3, с. 177].

Таким чином, функціонування правової демократичної держави вимагає високого рівня прозорості суспільних інститутів та належного обліку й оприлюднення матеріальних та нематеріальних цінностей, що належать суб'єктам усіх форм власності. Це є потужним попереджувальним заходом недопущення порушення права власності, особистих немайнових прав особи, необхідною умовою електронного врядування, надання якісних і своєчасних адміністративних послуг.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гурковський М. П. Реєстраційна діяльність публічної адміністрації: організаційно-правовий аспект: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 204 с.
2. Котяз Л. Поняття публічного адміністрування у сфері державної реєстрації в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 11. С. 105-109
3. Мартинюк О. А. Проблеми державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Часопис Київського університету права. 2014. № 3. С. 175-177.
4. Матросова Є.О. Реєстраційна діяльність органів публічної адміністрації як механізм захисту прав осіб. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 2. С. 238-240

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ БЛОКЧЕЙН У ПРАВОВОМУ ПОЛІ

Єсімов С.С.

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін кандидат юридичних наук, доцент (Львівський державний університет внутрішніх справ)

Однією з сучасних технологій розподіленої обробки інформації є технологія блокчейн. Блокчейн – одна з найбільш популярних технологій сьогодення, яка дає змогу відкрити дані й продемонструвати, що вони не зазнали змін, не розкриваючи при цьому персональні дані користувачів. Через прозорість і незалежність від урядів та корпорацій його називають проривом XXI ст. В середині січня 2016 року аналітична компанія CB Insights опублікувала список найбільших галузей, де може застосовуватися блокчейн – це фінанси, логістика, менеджмент, медицина та інші [1, с. 269].

Блокчейн – це база даних, яка працює під керівництвом технології розподіленої обробки даних. У такій базі даних немає підключення до загального сервера, вона зберігає постійно зростаючий список упорядкованих записів – блоків. Кожен блок містить мітку часу та посилання на попередній блок. Користувач блоку може впливати тільки на ланцюжок своїх блоків, що дозволяє гарантувати безпеку обробки інформації. Однак, переглядати інформацію в блоках можуть всі користувачі системи. Технологія блокчейн, перш за все, забезпечує функцію безпеки і конфіденційності зберігання даних, що є осново-

положним компонентом роботи юриста.

Нормативним компонентом є законодавчі акти, що регулюють використання блокчейн і технологій розподіленої обробки даних. Держава приділяє увагу питанню законодавчого регулювання цифрової економіки, що включає питання використання крипто валюти, цифрового кредитування. Тому наповнення нормативного компонента не можна вважати закінченим.

Цільовий компонент моделі включає забезпечення прозорості судових угод і нотаріальних актів; безпеку юридичної інформації; формування цифрової економіки; зменшення витрат на посередницькі операції.

Діяльнісний компонент складається з організації журналу записів, що децентралізованих транзакцій, який дозволяє здійснювати реєстрацію прав власності; підтвердження контрактів; завірення нотаріальних дій та документів; ідентифікацію прав інтелектуальної власності. Крім того, діяльнісний компонент включає організацію послідовності блокчейнов, яку можна використовувати для ведення реєстрів, інвентаризації, операції з активами, страхування тощо. У діяльнісному компоненті можна виділити два типи

функцій: функції, пов'язані з організацією юридичної діяльності та функції, що підтримують діяльність на рівні організації послідовності блокчейнов. Перший тип безпосередньо пов'язаний з конкретизацією моделі – вузької юридичної спеціалізації застосування концептуальної моделі та визначається параметрами спеціалізації. Другий тип є предметно незалежним.

Організація послідовності блокчейн визначається алгоритмом, не пов'язаним з конкретним застосуванням в правовому полі, характеризується технологічними особливостями матеріальної бази. Програмний компонент містить програмно-технологічне забезпечення процесів безпечного поширення інформаційних потоків. Компонент включає набір алгоритмів і відповідних програмних реалізацій, необхідні бібліотеки та середовища

програмування. Цю складову компонента можна назвати програмною. Технологічна складова, визначається матеріально-технічною базою, наявною в розпорядженні розробника. Якісний рівень технологічної складової істотно впливає на ефективність програмної складової.

Технології, які застосовувалися тільки в спеціалізованих комп'ютерних галузях: організація локальних і глобальних мереж, робота з банками даних, знаходять застосування в галузі юриспруденції. Запропонована концептуальна модель організації правового поля використовує в якості основи сучасну ІТ-технологію – технологію блокчейн.

Література

1. Ющенко Н. Л. Розвиток блокчейн-технологій в Україні та світі. Економіка і суспільство. 2018. Випуск 19. С. 269-275.

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

Миджин Г. Є.

аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін (Львівський державний університет внутрішніх справ)

Поняття інформації не має точного визначення. Інформація спочатку поєднувала два аспекти: гносеологічний і онтологічний за перевагою останнього. В силу об'єктивних особливостей розвитку культури відбулося витіснення уявлень про онтологічні аспекти інформації з філософського та повсякденного дискурсів. Поняття інформації виявилось тісно пов'язане з передачею і отриманням повідомлень, відомостей, знання, зі спілкуванням людей в різних сферах людських взаємин, способом організації роботи електронних пристроїв і взаємодії з ними людини. У тлумачному Академічному словнику української мови виділяється два значення слова інформація: відомості про навколишній світ і процеси, що протікають у ньому, які сприймаються людиною або спеціальним пристроєм; повідомлення, що інформують про стан справ, про стан чогонебудь [1].

Перше значення розкриває онтологічний потенціал поняття інформації та його об'єктивний характер, що містяться в самому предметі інформації. У цьому випадку інформація є пов'язаною з пізнанням істини і істинним знанням. У другому значенні інформація є в якості основи комунікації, пов'язуючи з опосередкованим,

правдоподібним знанням, що має суб'єктивний характер.

Поняття інформації зберігає смислові нюанси навіть в сучасних словникових значеннях. Чим більше розробляється проблематика інформаційних явищ, тим більше фахівці розходяться в розумінні поняття інформації. Всі наявні визначення обмежуються межами певного розділу знання, що вивчає інформацію, а, отже, можуть бути застосовані лише до вузького, спеціального набору якостей досліджуваного феномена.

Найчастіше інформація ототожнюється з одним з її властивостей, нехай навіть і фундаментальною, що обмежує цілісність феномена інформації, замикаючи поле дослідження лише на одному її аспекті.

Н. Вінер не визнавав можливість визначення інформації через наявні категорії, будь то матерія або енергія. Наявність такої великої безлічі різноманітних визначень інформації дає привід вважати поняття інформації філософською категорією. Можна перерахувати основні властивості, феноменологічно описати клас пов'язаних з інформацією явищ, але будь-яке визначення буде вказувати не на саму інформацію, а на окремий її момент. Розуміння інформації як факту кому-

нікації не вичерпує всього змісту поняття інформації та описує лише одну зі сторін цього складного явища.

Соціальна інформація може виступати в якості однієї зі складових цілого явища. Виходячи соціальний рівень прояву інформації виступає наслідком або відображенням глибших рівнів цього феномена і тому не може претендувати на перевагу в філософському аналізі сутності інформації.

Родоначальниками теорії інформації є Н. Вінер і К. Шеннон. Дослідження К. Шеннона і Н. Вінера мали абсолютно різні цілі є теоретичними установками двох різних гілок теорії інформації. Роботи Н. Вінера послужили підставою кібернетики як науки про саморегулюючі системи, в яких інформація обумовлює процес управління. У 1936 році А. Тьюринг і Е. Пост незалежно один від одного розробили концепцію абстрактної обчислювальної машини. У 1941 році Н. Вінер опублікував свою першу працю про аналогії між роботою математичної машини та нервової системи живого організму, а в 1948 році – фундаментальне дослідження «Кібернетика або управління і зв'язок в тварині та машині». Робота К. Шеннона «Математична теорія зв'язку», опублі-

кована в 1948 році, є узагальненням уявлень про інформацію у фізиці, а конкретно – термодинаміці того часу. К. Шеннон був проти поширення свого підходу на інші наукові напрями, відзначаючи специфіку завдань зв'язку, а також труднощі і обмеження своєї теорії. Незважаючи на це, теоретико-інформаційні розробки набули широкого поширення в розвитку власне теорії інформації і її різноманітних додатків. Практично одночасно виникають два самостійних підходу до теорії інформації. Д. фон Нейман вважав, що ймовірносно-статистичний і кібернетичний підходи необхідні для інформаційного опису двох різних процесів – статистичних і динамічних. В результаті сформувалася справжня загальна наукова філософська – інформаційна парадигма. Інформація є ідея (як сутність, суть речі), явище (як спосіб існування) і сенс (як усвідомлення) речі. Інформація (в структурному аспекті) принцип загальності всієї сукупності ознак, що визначають цю річ щодо всіх інших речей.

Література

1. Словник української мови: у 20 т. Т. 1 : А – Б / Уклад.: Л. Л. Шевченко та ін. Київ: Наукова думка, 2010. 912 с.

ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ АДВОКАТА У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМИ ПРИГОДАМИ

Ярема О.Г.

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін кандидат юридичних наук, доцент (Львівський державний університет внутрішніх справ)

Самостійно стратегія адвокатської діяльності існувати не може, без конкретних дій (тактики) є лише абстракцією. Тактика нерозривно пов'язана зі стратегією та підпорядкована їй. Стосовно до адвокатської діяльності, стратегія формується виходячи з постановки основної мети адвокатського представництва (захисту). Дана мета може варіюватися в залежності від виду судочинства, від того, де подаються інтереси довірителя в досудовому порядку – в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, комерційних та інших організаціях, від фактичних обставин тієї чи іншої справи, доказової бази, характеристик адвокатської ситуації в цілому.

На стратегію (мету) адвокатського представництва (захисту) поширюється обмеження відповідно до закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат не має права займати у справі позицію всупереч волі довірителя, за винятком випадків, коли адвокат переконаний у наявності само обмови довірителя [1].

Стратегія діяльності адвоката – це спільна з довірителем або підзахисним постановка мети представництва (захисту), яка повинна бути досягнута в результаті комплексу тактичних дій у

межах судового (досудового) розгляду, заснована на ретельному вивченні фактичних обставин справи і доказової бази; тактика діяльності адвоката – це сукупність методів і прийомів, застосовуваних адвокатом для реалізації стратегії (стратегічної мети) діяльності.

Є п'ять загальних принципів формування правової позиції адвоката у справі: законність, етичність, належність та допустимість доказів, сприятливої юридичної перспективи, системності. Кожен із запропонованих принципів розкривається через набір ознак, що їх характеризують.

Незважаючи на те, що правова позиція у справі формується спільно адвокатом і довірителем (підзахисним), не може суперечити волі довірителя (підзахисного), саме адвокату, як незалежному професійному раднику з правових питань, в даному процесі має належати провідна роль. Позитивність у взаємодії адвоката та довірителя (підзахисного) багато в чому визначається встановленням психологічного контакту, що, в свою чергу може бути ускладнено професійною деформацією адвоката і особливостями особистості клієнта. Принципи формування правової позиції на практиці можуть трактуватися учасниками процесу неоднозначно, а часом прямо протилежно.

Наприклад, відповідно до принципу законності адвокату слід виробляти правову позицію, яка базується виключно на законі. Водночас адвокат має право вважати, що певна сфера суспільних відносин (конкретне питання) законодавчо врегульована невірно та на конкретному прикладі (справі, яка знаходиться у провадженні) може оскаржувати норму права, нормативно-правовий акт. Якщо процедура оскарження завершиться успішно, то позиція адвоката заснована на законі, в іншому випадку неминуче знає змін.

При реалізації принципу відносності та допустимості доказів у межах формуванні правової позиції в справах, пов'язаних з ДТП, проблема полягає в тому, що на першому етапі діяльності адвоката у справі щодо доказів невинності клієнта в ДТП або обставин, що пом'якшують його вину, може не бути. Завдання адвоката та довірителя в даному випадку полягає

якраз в тому, щоб ці докази добути. Принцип сприятливої юридичної перспективи – важливий елемент правової позиції, проте, його практична реалізація може породити вагомий сумнів не тільки серед довірителів, але й у адвокатів.

Виділяють чотири етапи формування позиції адвоката у справах, пов'язаних з ДТП: бесіда з клієнтом (аналіз суті звернення); вивчення первинної інформації у справі на основі наданих клієнтом документів, вироблення робочої правової позиції; отримання та вивчення додаткової інформації у справі, вироблення первинної правової позиції; коригування правової позиції в процесі судового розгляду (остаточна правова позиція).

Література

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI / Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст. 282.

IT VARIES BU ENTERING PROBABILITY MEASURES INDUSTRIAL ROBOTS' MOBILITY MODEL UNDER CONDITIONS

R. Siddikov

Teacher of the Kokand state pedagogical, Institute of the Republic of Uzbekistan

ABSTRACT: Due to the fact that the industrial robot moves in a changing environment, the density functions, including probability measurements for groups, were determined. In software-controlled robots, the motion path is divided into three parts, and in robotic circuits, the motion path is divided into one part for each motion. Given the dynamic Lagrange-Euler equation, to find out what is given the robotized movement of moving mobility in varying circuits. A mathematical look at the equation of motion, taking into account the parametrically internal factors of a moving mobile robot in a variable environment.

Key words: robust program management, robotic robot in a changing environment, function, trajectory, matrix.

INTRODUCTION

For the case, it is necessary to first state that the equation of the IR is entered into the probability magnitudes. The following approach is used for this purpose. If we look at the IR in the $S = S_1 \cup S_2$ context of the environment (under external factors), then the motion curve of mobility in both environments is merged. The probability matrix of the IR movement in the S_1 medium

$$P_i^1 = \begin{bmatrix} P_{11} & P_{12} & \dots & P_{1n} \\ P_{21} & P_{22} & \dots & P_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ P_{m1} & P_{m2} & \dots & P_{mn} \end{bmatrix}$$

$d_1 = D(P^1) - P_i^1$ matrix dispersion.

the probability matrix of the IR movement in the S_2 medium

$$P_i^2 = \begin{bmatrix} P_{11} & P_{12} & \dots & P_{1n} \\ P_{21} & P_{22} & \dots & P_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ P_{m1} & P_{m2} & \dots & P_{mn} \end{bmatrix}$$

$d_2 = D(P^2) - P_i^2$ matrix dispersion.

$$\bar{P}_i = \begin{cases} P_i^1, & d_1 \geq R, d_2 < R \\ P_i^2, & d_2 \geq R, d_1 < R \\ P_i^1 \oplus P_i^2, & \text{otherwise.} \end{cases}$$

where the values of the post transition from $R - S_1$ to S_2 (average square deviation, etc.) dispersion.

– algorithm for IR transition from $\bar{P}_i - S_1$ environment to S_2 environment

In addition, it can be divided into three groups depending on where the robot is in the spatial position, the first is the position of the gripping device, the second is the position of the intermediate chain mechanism of the executive mechanism, the third – the state of the implementing mechanism.

METHODOLOGY

Since the IR is moving in a changing environment, its motion system is unclear. Therefore, it is necessary to define the density functions by entering the probability measurements corresponding to the split groups.

1. $P_1(\xi)$ – Probability of a robot engineer in ξ the work area partition;

the density function of the mechanism of the mechanism of operation at x the point of $\rho_1(x)$ – the working zone.

2. The probability of switching to the robotic mechanism of $P_2(\xi)$ – the work zone partition from ξ_1 the work zone partition, where $\xi = \xi_1 \times \xi_2$;

Density functionality of the probability of transition from x_1 the point of the working zone to x_2 working point of the $\rho_2(x, y)$ – robot.

3. Probability of the $P_3(\xi)$ – robot to move along the ξ trajectory of the x trajectory part;

Density function of the robot mechanism of the $\rho_3(x)$ – x trajectory.

4. The $P_4(\xi)$ – ξ likelihood of configuring $P_4(\xi)$ – ξ a robot monitor relative to the configuration part;

$\rho_4(x)$ – x the density function of the configuration possibility.

In each of the four cases above, each of the robot pairs is autonomous, and the trajectory looks like a loose-cut.

In robots with programmatic management, if the trajectory of movement is divided into three sections, then the trajectory of rotation in moving robots will be divided into one piece for each movement.

It is also unclear how many roles the motion involves for the robot to perform the specified operation.

From now on, the functions that represent the trajectories of each movement are summarized as follows:

$$y_1 = f_1(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

$$y_2 = f_2(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

.....

$$y_k = f_k(x_1, x_2, \dots, x_n)$$

The IR behavior describes the Markov chain. In the chain of the Markov, the movement depends on one of the previous ones, and the rest is intermittent.

If the IR m sensor and its implementing mechanism consist of one l piece, the parameter of the robot control system consists of the $X = 2^m$ signals, the output parameters are $Y = 2^l$ the number of movements.

Matrix of probability of switching on the Markov chain is expressed as follows:

$$P(a,b) = \begin{pmatrix} P_1^{(a,b)} & P_2^{(a,b)} & \dots & P_{l1}^{(a,b)} \\ P_1^{(a,b)} & P_2^{(a,b)} & \dots & P_{2l}^{(a,b)} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ P_{m1}^{(a,b)} & P_{l2}^{(a,b)} & \dots & P_n^{(a,b)} \end{pmatrix} \sum_{j=1}^l P_{ij}^{(a,b)} = 1$$

The probability of l -transition here is the number of the Markov chain;

The number of sensors in the

m – IR-implementing mechanism;

a, b – S medium and intermediate end position corresponding to IR action.

the pathway of the $P(a,b)$ matrix represents the incoming alarm, the columns move.

MAIN PART

The Lagrange-Euler Dynamic Equation is formed for the purpose of reversing the oscillation of the moving robot in a changing environment based on the given trajectories. The opposite of dynamics is to find the power and moments that cause the robot trajectory to deviate.

Considering the above, the matrix view of the equation of movement, taking into account the internal factors, parametrically moving SR in the changing environment, is as follows:

$$A(q, \xi)\ddot{q} + b(q, \dot{q}, \xi) = \tau, \tag{2.1}$$

Here $A(q, \xi)$ – elements $(A)_{ki} = a_{0k}^i$, $k, i = 1, 2, \dots, n$ in appearance $(n \times n)$ – matrix function;

$b(q, \dot{q}, \xi)$ – elements

$$b_k = b_{k1} + b_{k2} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=i}^n a_{ik}^j \dot{q}_j \dot{q}_i + a_{2k}, \quad k = 1, 2, \dots, n$$

is n - the form of a motion vector of the form, the sum of 2- the sum of the k – coupling combination.

τ – $(1 \times n)$ – dimensional cumulative force vector;

ξ – IR worker hand and load parameters parameter vectors from one point to another (lengths of series, weight of moments and moment inertia, load weight and moment inertia, etc.);

q – vector of generalized variables;

$\dot{q}, \ddot{q}$ – m the vector of variables representing the velocity and velocity correspondingly.

As stated in the study's goals and objectives, moving motifs in moving environments do not take into account internal factors such as damping and vibration coefficients. In [1], the equation for the Lagrang-Eler equation was calculated, based on the vibration and the velocity coefficients.

REFERENCE

1. Wirth N. Algorithms and data structures. – M.: Nevsky Dialect, 2006. – p. 352.
2. Dobrynin D.A., Karpov V.E. Modeling of some forms of adaptive behavior of intelligent robots // Information technologies and computing systems No. 2, 2006. p.45-56.
3. Makarychev V.P. The method of variable strategies for constructing trajectories of the movement of robots in an environment with obstacles // "Artificial Intelligence". – 2008. – № 3. – p. 451-461.
4. Fu K., Gonzalez R., Lee K. Robotics. Per. from English -M.: Peace. 1989. – 624c.
5. Kavraki L. E., Latombe J.C. Probabilistic Roadmaps for Robot Path Planning, Robotics Laboratory, Department of Computer Science Stanford University. – Stanford, California CA 94305. – 1998. – 21 p.

ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРЕВАГИ «ЗЕЛЕНОГО РОЗВИТКУ» (НА ПРИКЛАДІ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ ПРОЕКТУ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ»)

Юша, Юн Тао, Чжу Сяогун, Лі Шаньшань

Китайський центр обміну наукою і технологіями, Китайський національний фонд соціальних наук

Чжао Сінлі

Євразійська академія наук, Китайський національний фонд соціальних наук
стаття фінансується проектом Національного фонду соціальних наук
(№18BGJ075)

У статті розглянуто важливість «зеленого», екологічно чистого розвитку країн-учасниць проекту «Один пояс, один шлях» (інша назва проекту – «Шовковий шлях»). Проаналізовано рівень «зеленого розвитку» в цих країнах через статистичні дані щодо індексу викидів вуглекислого газу та індексу використання добрив у сільському господарстві. Здійснено порівняння показників у країнах-учасницях проекту з іншими світовими державами (використано дані за 2000–2015 роки), запропоновано прогноз щодо тенденцій майбутнього «зеленого розвитку» країн, що входять до проекту «Один пояс, один шлях». У дослідженні доведено, що індекс використання добрив у країнах-учасницях аналізованого проекту перевищує середній індекс у світі, однак цей розрив поступового скорочується. Акцентовано увагу й на тому, що «зелений» розвиток країн сприятиме створенню чистого світу.

Ключові слова: «зелена дорога», індекс викидів вуглекислого газу, індекс використання добрив, країни-учасниці проекту «Один пояс, одна дорога», середній показник.

POTENTIAL AND ADVANTAGES OF GREEN DEVELOPMENT (EXAMPLE OF PROJECT ONE BELT ONE ROAD)

Yusha, Yun Tao, Zhu Xiaoshan, Li Shanshan

Chinese Science and Technology Exchange Center,
Chinese National Foundation for Social Sciences,

Zhao Xinli

Eurasian Academy of Sciences,
Chinese National Foundation for Social Sciences

The importance of green, environmentally friendly development of the countries participating in the project One Belt, One Road (another project name – Silk Road) is considered in the article. The level of “green development” in these countries are analyzed through statistics on the carbon dioxide emissions index and the fertilizer use index in

---

agriculture. The indicators in the project countries are compared with other world countries (data from 2000–2015 was used), the forecast for the future trends of the green development of the countries included in the One Belt, One Road project is proposed.

The analysis of research of green, environmentally friendly development of the countries participating in the One Belt, One Road project shows that there is little research of work on this issue. Valuable for science is the work of Xu Jinhua, who researched China's green energy cooperation, and Wang Jiang, who analyzed the level of green development in the One Belt, One Road.

In general, the proposed research presents two main indicators for conducting a preliminary analysis of the «green» development of the world: carbon dioxide emissions per unit of GDP (kg / unit of GDP) and fertilizer consumption (kg / ha).

It should be concluded that building a global «green» development is a guarantee for a clean and beautiful world. The results of the research indicates that the current fertilizer use index for the One Belt, One Road countries are currently higher than the world average, instead, the difference between the carbon dioxide emissions index in the participating countries and the world average is decreasing. In addition, both of these indices are higher in the current participating countries than in the 71 first participating countries.

Keywords: green road, carbon dioxide emissions index, fertilizer use index, countries participating in the One Belt, One Road project, average.

Постановка проблеми. У 2018 році лідер КНР Сі Цзіньпін у виступі на відкритті Пекінського саміту Форуму китайсько-африканського співробітництва заявив, що Китай готовий співпрацювати з міжнародними партнерами й сприяти «зеленому розвитку» країн і регіонів, які беруть участь у реалізації проекту «Один пояс, один шлях». У багатьох із цих держав, особливо в країнах, що розвиваються, гостро стоїть проблема викидів вуглекислого газу в атмосферу, а також забруднення навколишнього середовища й ненаукового використання добрив, що впливає на процес виробництва загалом. Одним зі шляхів вирішення питання екологічного розвитку держав і регіонів може стати об'єднання країн і розробка спільного плану «зеленого розвитку».

Утіленню цього задуму, відповідно до спільного плану екологічного розвитку, і буде сприяти міжнародний проект «Один пояс, один шлях», або «Шовковий шлях».

Аналіз актуальних досліджень і публікацій із теми. Проведений аналіз досліджень «зеленого», екологічно чистого розвитку країн-учасниць проекту «Один пояс, один шлях» свідчить про наявність незначної кількості робіт із цього питання. Цінними для науки є роботи Сюй Цзіньхуа, який досліджував співробітництво Китаю в галузі розвитку «зеленої енергетики», та Ван Цзяня, який аналізував рівень «зеленого розвитку» країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху».

Виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Акту-

альність теми дослідження зумовлена потребою досягнути рівень «зеленого», екологічно чистого розвитку країн, що задіяні в проєкті «Один пояс, один шлях»; необхідністю зіставлення отриманих показників із даними Світового банку щодо інших країн, не долучених до участі в ініціативі «Шовковий шлях»; доцільністю висвітлення важливості подальшої взаємодії держав у різних проєктах на кшталт ініціативи «Один пояс, один шлях».

Мета і завдання статті. Запропоноване дослідження зорієнтовано на реалізацію конкретної мети та завдань: висвітлити важливість екологічно чистого розвитку країн, зокрема тих, що є співучасниками проєкту «Один пояс, один шлях»; показати індекс викидів вуглекислого газу та використання добрив (ступінь забруднення); порівняти зазначені індекси з даними в інших країнах, що їх надає Світовий банк.

Виклад основного матеріалу дослідження. Восени 2013 року генеральний секретар КНР Сі Цзіньпін запропонував співпрацю з країнами-учасниками проєкту «Один пояс, один шлях» у рамках економічного розвитку цих держав. У травні 2018 року лідер КНР визначив як пріоритетний ще й напрям розробки практичних завдань із захисту довкілля й створення екологічної цивілізації, що пов'язано безпосередньо із впровадженням «зелених технологій», переходу економіки на низьковуглецевий розвиток тощо.

На думку Сі Цзіньпіна, таке співробітництво між країнами-учасниками «Шовкового шляху» допомагатиме на-

лагодити більш дружні відносини між ними, сприятиме розквіту економік цих держав, їхній відкритості й розширенню міжнародних торговельних зв'язків. Таке бачення перспектив ініціативи «Шовковий шлях» було оприлюднено лідером КНР 3 вересня 2018 року на церемонії відкриття Пекінського саміту Форуму китайсько-африканського співробітництва. Водночас Сі Цзіньпін наголосив, що потрібно «втілювати в життя нову концепцію «зеленого розвитку», впроваджувати екологічність, зменшувати забруднення навколишнього середовища, створити можливість переробки відходів і запровадити стале виробництво як стиль життя» [1].

Проєкт «зеленого розвитку» країн-учасниць «Одного поясу, одної дороги» розрахований не лише на сучасність, а й на майбутній розвиток країн. Варто зауважити, що розвиток економіки часто негативно впливає на екологію, оскільки створює передумови для забруднення навколишнього середовища й води. Натомість великі екологічні катастрофи так само стримують суспільний прогрес, тому обидва процеси одночасно призводять до постійного повторення цих негативних явищ.

Як бачимо, розвиток «зеленого», екологічно чистого виробництва відобразить дбайливе ставлення людства до природи й продемонструє прагнення захистити природу від негативного впливу. Задля цього суспільство повинно впроваджувати інновації, працювати над модернізацією традиційних

методів виробництва й створювати нові технології.

Станом на 31 грудня 2018 року налічується 125 країн-учасниць проекту «Один пояс, один шлях», зокрема: 45 країн Азії, 36 країн Африки, 25 країн Європи, 14 країн Америки й 5 країн Океанії. Тому огляд таких важливих аспектів, як інтенсивність викидів вуглекислого газу на одиницю ВВП (кг / одиниця ВВП) та обсяг внесення добрив (кг / га), порівняння цих результатів із показниками інших держав та регіонів є надзвичайно важливим, оскільки це дозволить окреслити шляхи подальшого зменшення забруднення довкілля й допоможе виробити методи боротьби з цією проблемою.

Насамперед розглянемо індекс викидів вуглекислого газу.

Прискорення темпів виробництва, видобування, переробка й спалювання різних видів палива ведуть до суттєвого зростання викидів вуглекислого газу в атмосферу Землі, зміни клімату тощо. Тому наразі актуальним є низьковуглецевий розвиток, що сприяє скороченню викидів вуглекислого газу, заощадженню води, палива та електроенергії. Важливо наголосити, що такий розвиток, окрім очевидних переваг, водночас не уповільнюватиме економічного зростання в тих країнах, де буде запроваджений.

Світова спільнота занепокоєна поступовим потеплінням, що спричинене, зокрема, викидами вуглекислого газу. Подібне явище – велика загроза для всього живого на Землі й серйозний виклик самому людству. У зв'язку

з цим у 1992 році ООН прийняла Рамкову конвенцію про зміну клімату, а вже в 1997 році було ухвалено Кіотський протокол, що зобов'язував розвинені держави зменшувати викиди вуглекислого газу. Китайський уряд підтримав цю ініціативу і в 2014 році зобов'язався виконати Національний план зміни клімату (2014–2020), в основу якого покладено потребу докорінно зменшити викиди вуглекислого газу на одиницю ВВП на 40–45% до 2020 року, порівняно з 2005 роком.

Найбільше вуглекислого газу потрапляє в атмосферу через спалювання викопних видів палива для отримання тепла, транспортування, виробництва цементу й утилізації газів. Дані з цього питання надає Національна лабораторія Оук-Ридж (Oak Ridge) у штаті Теннессі (США).

Варто звернути увагу й на індекс використання добрив для збільшення врожаю та покращення стресостійкості рослин. Ненаукове використання добрив веде до руйнування ґрунтового покриву й порушення його екологічного стану, спричиняє зниження родючості землі, втрату врожайності й подібних наслідків.

У 2015 році Китай став країною з найвищим використанням добрив у світі. У той самий рік Міністерство сільського господарства КНР запровадило контроль за можливими джерелами забруднення, зобов'язало до 2020 року забезпечити повний контроль за водою для сільського господарства, а також рекомендувало скоротити використання хімічних добрив і

пестицидів. Як наслідок, упродовж року в Китаї відбулися позитивні зміни, тому раніше від запланованих термінів КНР змогла утримати використання добрив на рівні попередніх років, чим країна й зробила важливий внесок у «зелений розвиток» сільськогосподарства. Дані про зазначену ситуацію зафіксувала й оприлюднила Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, що проаналізувала процес використання країнами добрив упродовж року.

Як відомо, внесення добрив визначається кількістю поживних речовин на одиницю оброблюваної землі. До розрахунку входять азотні, калійні й фосфорні добрива (у тому числі й гравійний фосфат). Загалом, приклад КНР засвідчує виникнення проблеми зі зростанням викидів вуглекислого газу й подальше зменшення обсягів забруднення, що пов'язано з прагненням країни перейти до «зеленого», екологічно чистого виробництва.

У статті подано індекс викидів вуглекислого газу на одиницю ВВП у країнах-учасниках проекту «Один пояс, один шлях» за період від 2000 до 2014 року (Таблиця 1).

Уже перші роки проведення дослідження виявляють зростання середніх показників викидів вуглекислого газу в окремих країнах та зменшення розриву із середнім показником у світі. До 2015 року індекс викидів вуглекислого газу в країнах-учасниках проекту збільшився приблизно на 9,4% порівняно з 2000 роком і приблизно на 6,5% у порівнянні зі світовими показниками.

Варто відзначити, що індекс викидів вуглекислого газу в Китаї збільшився на 25,5%, що підтверджує лідерські позиції Китаю у виробничій галузі.

Згідно з даними 2015 року, у країнах, що належать до першої десятки, зокрема в Руанді, Бурунді, М'янмі, Шрі-Ланці та Уганді, виявлено відповідно на 8,5%, 8,0%, 7,1%, 7,1% і 6,9% вищий рівень викидів вуглекислого газу, аніж у середньому у світі. У порівнянні з індексом викидів вуглекислого газу за 2013 рік Монголія, Узбекистан, Україна, Казахстан і Китай збільшили середній показник викидів вуглекислого газу на 35,4%, 8,4%, 6,4%, 6,2% і 4,9% відповідно тоді, як середній світовий показник збільшився лише на 0,2%.

Загалом, викиди вуглекислого газу відбуваються в процесі спалювання викопних видів палива, тому зазначений індекс був низьким у Бурунді, Уганді, Судані, Замбії, Руанді, Мадагаскарі, оскільки промисловість у зазначених країнах розвивалася не дуже інтенсивно. Однак у багатьох країнах-учасниках проекту «Один пояс, один шлях» на державному рівні було задекларовано прагнення найближчим часом досягнути індустріалізації та урбанізації, тому викиди вуглекислого газу в цих країнах почали зростати й залишаються наразі достатньо високими.

Економіка КНР стрімко розвивається, що призводить до низки екологічних проблем і високого рівня забруднення. Рівень індексу викидів вуглекислого газу в Китаї був нижчим за середній рівень у світі, але після прогресу в 2000–2005 роках індекс викидів

Таблиця 1.

Участь країн «Одного поясу, одного шляху» в рейтингові й зонування національного індексу викидів вуглекислого газу

рей тинг	2000 рік	2006 рік	2013 рік	2014 рік
Перша група				
1	Чад	Конго	Чад	Чад
2	Танзанія	Східний Тимор	Бурунді	Руанда
3	Бурунді	Чад	Східний Тимор	Лаос
4	Уганда	Бурунді	Руанда	Бурунді
5	Лаос	Руанда	Лаос	Східний Тимор
6	Судан	Афганістан	М'янма	Південний Судан
7	Конго	Непал	Південний Судан	Замбія
8	Замбія	Мадагаскар	Замбія	Уганда
9	Мадагаскар	Уганда	Шрі-Ланка	Шрі-Ланка
10	Руанда	Замбія	Уганда	Ефіопія
11	Непал	Камерун	Ефіопія	М'янма
12	Ефіопія	Лаос	Танзанія	Танзанія
13	Камерун	Танзанія	Мадагаскар	Мадагаскар
14	Шрі-Ланка	Шрі-Ланка	Судан	Нігерія
15	Сьєрра-Леоне	Ефіопія	Камерун	Судан
16	Камбоджа	М'янма	Сьєрра-Леоне	Камерун
17	Уругвай	Судан	Нігерія	Уругвай
18	Гамбія	Камбоджа	Непал	Сьєрра-Леоне
19	Бангладеш	Сінгапур	Кенія	Панама
20	Кабо-Верде	Кенія	Коста-Ріка	Кенія
21	Гвінея	Мозамбік	Уругвай	Коста-Ріка
22	Мозамбік	Сьєрра-Леоне	Гвінея	Конго
23	Кот-д'Івуар	Бутан	Конго	Гвінея
24	Коста-Ріка	Гвінея	Намібія	Непал
25	Намібія	Гамбія	Камбоджа	Сінгапур
26	Гана	Кот-д'Івуар	Сінгапур	Гана
27	Кенія	Коста-Ріка	Панама	Камбоджа
28	Фіджі	Мавританія	Гана	Сальвадор
29	Мавританія	Бангладеш	Сальвадор	Австрія
30	Мальдіви	Намібія	Гамбія	Бангладеш
31	М'янма	Уругвай	Мозамбік	Латвія
Друга група				
94	Гаяна	Йорданія	Польща	Болгарія
95	Суринам	Молдова	Болгарія	Кувейт
96	Катар	Азербайджан	Малайзія	Венесуела
97	Румунія	Киргистан	Венесуела	Корея
98	Польща	Іран	Саудівська Аравія	ОАЕ

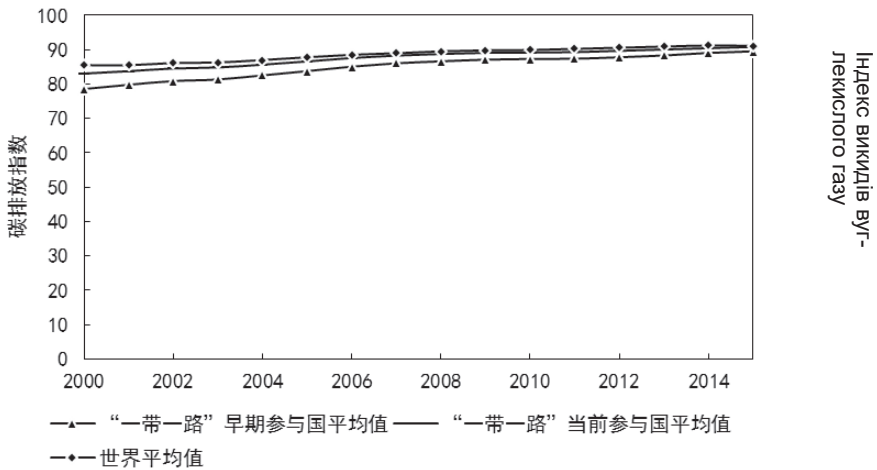
99	Чеська Республіка	Сейшели	Кувейт	Білорусь
100	Бахрейн	Чеська Республіка	Корея	Катар
101	Боснія	Бахрейн	Гаяна	Гаяна
102	Болгарія	Зімбабве	Білорусь	Оман
103	Монголія	Польща	Оман	Саудівська Аравія
104	Білорусь	Білорусь	Зімбабве	Сербія
105	Китай	Болгарія	Лівія	Зімбабве
106	Македонія	Катар	Сербія	Росія
107	Казахстан	Монголія	Іран	Іран
108	Азербайджан	Македонія	Росія	Киргистан
109	Південна Африка	Естонія	Киргистан	Бахрейн
110	Естонія	Боснія	Бахрейн	Естонія
111	Тринідад і Тобаго	Сербія	Естонія	Лівія
112	Росія	Казахстан	Боснія	Боснія
113	Україна	Росія	Китай	Китай
114	Туркменістан	Китай	Казахстан	Казахстан
115	Узбекистан	Південна Африка	Узбекистан	Монголія
116		Україна	Південна Африка	Узбекистан
117		Тринідад і Тобаго	Україна	Україна
118		Узбекистан	Туркменістан	Південна Африка
119		Туркменістан	Тринідад і Тобаго	Туркменістан
120			Монголія	Тринідад і Тобаго

вуглекислого газу зріс і поступово звужив розрив зі світовим середнім показником. Станом на 2014 рік середній розрив між індексом викидів вуглекислого газу в Китаї та світі знизився з 34,8% у 2000 році до 14,4%.

Завдяки впровадженню глобальної ініціативи «Один пояс, один шлях» Китаю вдалося на власному прикладі продемонструвати позитивні тенденції в процесах збереження енергії, скорочення викидів вуглекислого газу й розвитку екологічно чистого виробництва. З одного боку, існує чимало країн, у яких рівень викидів вуглекислого газу в атмосферу залишається ще до-

сить високим З іншого боку, є й такі держави та регіони, де індекс викидів вуглекислого газу насправді є нижчим за середній світовий показник, тому світовій спільноті слід докласти певних зусиль, щоб і надалі сприяти в них розвитку «зеленого», екологічно чистого виробництва.

На сьогодні людство визнало проблемами зміни клімату, глобального потепління, що викликані, зокрема, й великими викидами вуглекислого газу в атмосферу. Як бачимо, спільними згаданими зусиллями можна сприяти «зеленому розвитку», тим самим дбати про довкілля, захищати еколо-

Рисунок 1. Порівняння середнього значення національних індексів викидів вуглекислого газу країн «Одного поясу, одного шляху» та середньосвітового показника у світі.

- 1 – середній показник індексу викидів вуглекислого газу перших країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху» (71 країна);
- 2 – середній показник індексу викидів вуглекислого газу теперішніх країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху» (125 країн);
- 3 – середній показник індексу викидів вуглекислого газу у країнах, що не входять до глобальної китайської ініціативи.

гічну систему планети. Саме тому сподівання на зростання кількості учасниць глобального проекту можуть призвести до великих позитивних результатів у майбутньому.

Якщо порівнювати національний індекс викидів вуглекислого газу в перших країнах-учасницях «Одного поясу, одного шляху» (71 країна, статистика станом на 31 серпня 2018 року), то можна виявити, що середній показник викидів вуглекислого газу у цих країнах завжди нижчий за середній у світі. Але після зростання кількості країн-учасниць цього проекту від 71 до 125 національний рівень викидів вуглекислого газу поступово зменшує розрив із середнім показником у світі

(Рисунок 1). Як бачимо, уже в 2015 році в нинішніх країнах-учасницях «Шовкового шляху» індекс викидів вуглекислого газу був тільки на 0,3% нижчим від середньосвітового.

Викиди вуглекислого газу найбільше залежать від високого споживання енергії з викопних джерел, розвитку промисловості тощо. Варто зазначити, що такі країни, як Руанда, Бурунді, Уганда, Замбія, Ефіопія та деякі інші, мають низький рівень викидів вуглекислого газу внаслідок недостатньо розвиненої промисловості. Однак дослідження показали, що в деяких країнах-учасницях «Одного поясу, одного шляху» викиди вуглекислого газу на одиницю ВВП почали збільшуватися,

Таблиця 2.

Рейтинг країн «Одного поясу, одного шляху» за індексом використання добрив

рейтинг	2006 рік	2013 рік	2015 рік
Перша група			
1	Конго	Гамбія	Гамбія
2	Алжир	Самоа	Самоа
3	Гвінея	Уганда	Уганда
4	Азербайджан	Гвінея	Гвінея
5	Казахстан	Мадагаскар	Того
6	Уганда	Казахстан	Конго
7	Самоа	Конго	Мадагаскар
8	Сенегал	Судан	Камерун
9	Мадагаскар	Танзанія	Казахстан
10	Судан	Мозамбік	Мозамбік
11	Намібія	Бурунді	Судан
12	Бурунді	Ангола	Сирія
13	Мозамбік	Болівія	Антигуа і Барбуда
14	Руанда	Камерун	Ангола
15	Ангола	Габон	Нігерія
16	Болівія	Намібія	Бурунді
17	Антигуа і Барбуда	Руанда	Танзанія
18	Афганістан	Того	Болівія
19	Танзанія	Сенегал	Ємен
20	Того	Антигуа і Барбуда	Лівія
21	Непал	Афганістан	Афганістан
22	Камбоджа	Бутан	Бутан
23	Бутан	Росія	Сенегал
24	Ємен	Нігерія	Росія
25	Габон	Лівія	Ефіопія
26	Молдова	М'янма	Намібія
27	М'янма	Ефіопія	Руанда
28	Камерун	Зімбабве	Молдова
29	Монголія	Камбоджа	Зімбабве
30	Нігерія	Алжир	Алжир
31	Гамбія	Азербайджан	Гана
Друга група			
94	Ізраїль	Ізраїль	Словенія
95	Шрі-Ланка	Чорногорія	Тринідад і Тобаго
96	Словенія	Чилі	Корея
97	Хорватія	Корея	Чилі
98	Корея	Сейшели	В'єтнам
99	Чилі	Мальта	Мальта
100	Китай	В'єтнам	Ліван

101	Єгипет	Ліван	Китай
102	Йорданія	Китай	Єгипет
103	Коста-Ріка	Коста-Ріка	Коста-Ріка
104	ОАЕ	Єгипет	Сейшели
105	Тринідад і Тобаго	Оман	ОАЕ
106	Оман	Йорданія	Йорданія
107	Малайзія	ОАЕ	Кувейт
108	Кувейт	Нова Зеландія	Бахрейн
109	Нова Зеландія	Малайзія	Малайзія
110	Бахрейн	Бахрейн	Нова Зеландія
111	Сінгапур	Катар	Катар
112		Сінгапур	

що свідчить, насамперед, про пришвидшення індустріалізації в цих країнах.

Дослідження підтверджує, що взаємодія країн, які відгукнулися на ініціативу лідера КНР щодо «зеленого», екологічно чистого розвитку своїх регіонів, є надзвичайно вигідною. Така міждержавна взаємодія передбачає енергозбереження й скорочення викидів вуглекислого газу, а також продовжує сприяти «зеленому» розвитку світу.

Щодо використання добрив варто зауважити, що від 2000 року індекс добрив у країнах-учасниках проекту «Шовковий шлях» був завжди вищим за середній світовий показник. Наприклад, у 2000 році різниця становила 21,8%, проте згодом цей розрив зменшився до 18,3%. Як свідчать статистичні дані, показники використання добрив у деяких країнах-учасниках проекту є дуже високими, а в інших, навпаки, – досить низькими. Наприклад, у Сінгапурі добрива для сільського господарства використовуються надмірно. А в Китаї до 2015 року індекс використання добрив збільшився приблизно на 9,4% порівняно з

2000 роком, що вище, аніж у середньому у світі (світові показники зросли за цей самий період приблизно на 6,5%). Саме через суттєві розбіжності у показниках не видається можливим подати об'єктивну загальну картину використання добрив різними країнами-учасницями ініціативи «Один пояс, один шлях».

Якщо аналізувати ситуацію з використанням добрив іншими державами й регіонами, то можна виділити низку держав, котрі постійно утримуються на місцях першої десятки в цьому рейтингові (ідеться про Уганду, Гамбію, Казахстан, Гвінею, Мадагаскар, Конго тощо). Натомість Лівія, Бруней і Австрія значно збільшили індекс використання добрив тільки за останні 15 років. Зокрема, Лівія займала раніше 60 місце в рейтингу, а останнім часом за показником використання добрив увійшла до числа держав, котрі випереджають усіх інших. А от Мальдіви, Сейшельські Острови й Білорусь, навпаки, раптово суттєво впали в цьому рейтингові.

Згідно з даними 2015 року, серед 112 країн проекту «Один пояс, один

шлях» 106 країн мають більш високий індекс використання добрив, ніж у середньому у світі; 60 країн мають показники, більш ніж на 20% вищі від середнього рівня у світі. Зокрема, у 2013 році в Омані, Бахреїні та Об'єднаних Арабських Еміратах індекс використання добрив збільшився відповідно на 3,8%, 1,9% і 1,2%, тоді як середній світовий показник, навпаки, знизився на 0,2%.

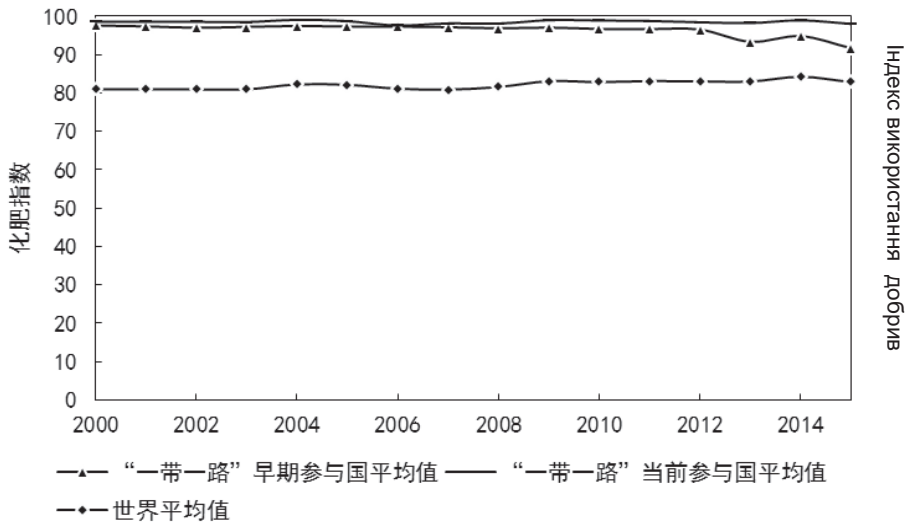
Наведені дані дозволяють зробити висновок, що в більшості країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху» сільське господарство все ще залишається основною галуззю національного виробництва (ідеться про економічну ситуацію в Уганді, Казахстані, Гвінеї, Мадагаскарі, Конго та низці інших країн). Проте водночас у таких державах і регіонах нерідко використовується забагато пестицидів і хімічних добрив, що завдає значної шкоди навколишньому середовищу й ґрунтам. Такі процеси пов'язані, насамперед, із низьким рівнем сільськогосподарського виробництва, неналежною обробкою землі, застосуванням відсталих технологій і подібними чинниками.

Світова наука на сьогодні розвивається напрочуд швидко, за цих умов і виникає потреба оберігати природу, створювати належні умови для розвитку «зеленого», екологічного й органічного сільського господарства. Глобальні проекти, подібні до ініціативи КНР, здатні всіляко сприяти вирішенню важливих нагальних проблем, що пов'язані з боротьбою із забрудненнями.

Якщо порівняти середній рівень використання добрив у країнах-учасниках проекту «Один пояс, один шлях», то можна зауважити, що в перших країнах-учасниках проекту (ідеться про перші 71 країну) цей показник був нижчим, ніж рівень використання добрив у теперішніх членів глобальної китайської ініціативи. Проте слід зауважити, що в країнах-учасниках проекту «Один пояс, один шлях» рівень використання добрив завжди був вищим за середній світовий показник (Рисунок 2).

У 2015 році використання добрив у країнах-учасниках китайської міждержавної ініціативи було лише на 18,3% вищим за середній світовий показник.

Слід нагадати, що в більшості країн-учасниць глобального проекту «Один пояс, один шлях» найінтенсивніше розвивається саме галузь сільського господарства. Чимало із зазначених держав є сільськогосподарськими країнами, що виконують важливу роль у підтримці регіону й навіть долучаються до гарантування продовольчої безпеки у світі, його економічної та соціальної стабільності. Саме тому серед першочергових задач проекту – належна увага до «зеленого», екологічно чистого сільського господарства, боротьба за раціональні методи використання добрив, тестування ґрунтів, запровадження раціонального наукового підходу до вирішення питання використання добрив, надання допомоги одне одному з метою уникнення гло-

Рисунок 2. Порівняння середнього національного індексу використання добрив із середнім світовим показником.

- 1 – середній показник індексу використання добрив перших країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху» (71 країна);
- 2 – середній показник індексу використання добрив теперішніх країн-учасниць «Одного поясу, одного шляху» (125 країн);
- 3 – середній показник індексу використання добрив у країнах, що не входять до глобального китайського проекту.

бального забруднення середовища. Саме тому Президент КНР Сі Цзіньпін зазначив, що «сприяння «зеленому» розвитку сільського господарства є глибокою революцією в концепції розвитку сільського господарства».

Як відомо, Президент Китаю Сі Цзіньпін проголосив, що країни-учасниці глобального китайського проекту повинні запровадити нову концепцію «зеленого» розвитку й пропагувати «зелену», низьковуглецеву, переробну та стійку продукцію і сам спосіб життя. Міністр Лі Ганьцзе (Li Ganjie) також вважає, що проєкт «Один пояс, один шлях» тільки тоді зможе досягнути стабільності,

коли всі його учасники дотримуватимуться принципів «зеленого» розвитку у своїх країнах.

Загалом у запропонованому дослідженні подано два основні показники, викидів вуглекислого газу на одиницю ВВП (кг / одиниця ВВП) та споживання добрив (кг / га), для проведення попереднього аналізу «зеленого» розвитку світу. Слід підсумувати, що побудова глобального «зеленого» розвитку є запорукою й гарантією для створення чистого й гарного світу. Результати проведеного дослідження засвідчують, що поточний індекс використання добрив у країн-учасниць проєкту «Один пояс, одна дорога» наразі перевищує серед-

ній у світі, натомість розрив між індексом викидів вуглекислого газу в країнах-учасниках проекту та середнім рівнем у світі скорочується. Окрім того, обидва ці індекси в нинішніх країн-учасниць проекту вищі, аніж у 71 першій країні-учасниці.

Це дослідження знаходиться на початковому етапі свого становлення, тому й слід зауважити, що наразі все ще існує безліч недоліків у методах дослідження, роботу над якими буде поглиблено й оптимізовано на подальших етапах вивчення цього актуального питання.

Список літератури:

1. Сі Цзіньпінь Голова Китайської Народної Республіки. Побудуємо разом «Один пояс, один шлях» / Україна – Китай. №1 (15), 2019 <http://sinologist.com.ua/si-tszinpin-golova-kitajskoyi-narodnoyi-respubliki-pobudyemo-razom-odin-poyas-odin-shlyah/>

References:

1. Si Tszinpin Holova Kytajskoi Narodnoi Respubliki. Pobuduiemo Razom «Odyn Poias, Odyn Shliakh» [Let's build together "One Belt, One Road"]. Ukraina – Kytai. №1 (15), 2019 <http://sinologist.com.ua/si-tszinpin-golova-kitajskoyi-narodnoyi-respubliki-pobudyemo-razom-odin-poyas-odin-shlyah/>

DOCUMENT AND INFORMATION SUPPORT OF THE BANKING OFFICE MANAGEMENT

Sofiia Torkonyak,

Master student of the Humanities Department,
Odessa National Polytechnic University

Svitlana Melnyk,

Ph.D. in Philological Sciences, Associate Professor Department
of Information and Media Communication, Odessa National
Polytechnic University

Keywords: bank, organizational documents, statute, regulations, job description, marketing plan, information resource.

Successful functioning of banking entities is possible due to the availability of appropriate material, technical, financial, human resources and other resources. An important part of this list is the organizational documents that facilitate the work and information resources that banks can distribute and receive. Documents, data, metrics, and so forth in the documents allow you to consolidate management actions, give them legal status, establish certain rules, approve instructions, etc.

Important studies in determining the organization of banking institutions have done O.V. Vasyurenko, Y.S. Zavadsky, T.V. Osovskaya, O.O. Yushkevich, Y.I. Onishchenko. The management and regulation of the banking system is covered in the works of the authors: O.D. Vovchak, V.L. Kleoba, R.L. Kleoba, A.V. Smirnov. The issues of documenting banking transactions were considered by V.N. Borovsky, V.P. Pradun, R.V. Druzin, G.I. Splyak. Nevertheless, the analysis of scientific opinion shows that the aforementioned reconnaissance considered only certain aspects of the use of docu-

ments and information resources for the organization of banking institutions. Actually, that is why our research is relevant – a detailed study of the specifics of the use of constituent documents.

The purpose of the scientific article is to ascertain the importance of certain types of documents and information resources for the effective functioning of banking institutions.

As we examine the organization of banks' activities, we want to consider what documents are used to manage them and what information resources financial institutions must operate in order to be successful.

According to the law on banking [1; 2], one of the basic organizational documents of a banking institution is the charter. The document contains a set of rules governing the organization and procedure of the bank, its relations with stakeholders, the rights and responsibilities of governing agency. Thus, in accordance with the Law of Ukraine "On Banks and Banking" dated 21.12.2000 № 2121-III (as amended) [2], the statute must contain

information on the full and abbreviated name of the bank, its location and the legal form. The charter also defines the activities that the bank intends to carry out, on which the structure of management, governing agency, their powers and the decision-making procedure depend.

Considering that the statute defines the further activity of a banking institution related primarily to financial resources, it is necessary to indicate in this document the size and the procedure of formation of the authorized capital of the bank, types of bank shares, their nominal value, forms of issue (documentary or no documentary) the number of shares that the shareholders buy (Article 16, Item 3, Paragraph 5 of the Law). The importance of the statute for the organization of the bank's work lies in the fact that it provides the procedure for carrying out inspections for compliance with legal provisions.

An equally important organizational aspect of the statute is that the document provides for the procedure for reorganization and liquidation of a bank: this is how the principle of a unified approach to all banking institutions is enshrined at the legislative level. Undoubtedly, the statute lays the foundation for organizing the work of the bank's governing agency. However, the specific requirements for the governing agency and their impact on the work of the bank are set out in separate documents on these agencies – provisions. According to the Laws of Ukraine “On Banks and Banking” [2], “On Joint Stock Companies” [1], the structure of management of cooperative and joint-

stock banks with non-state ownership must consist of a general meeting of shareholders (participants), a senior executive (board, directorate), the Supervisory (Audit Committee, Supervisory Board) agency. Therefore, each bank must develop provisions for these agencies: the General Shareholders Meeting Regulations, the Regulations on the Board, the Regulations on the Supervisory Board, the Regulations on Corporate Governance, and the Regulations on the Audit Committee and so on. Banks that have separate subdivisions (branches) develop separate provisions for them. The regulations also regulate the operations of the Bank's operating departments – personnel department, accounting department, marketing department, etc.

Another document that executes the process of the bank's work uses it with investments, customers, partners, and rules of business etiquette – the code of corporate ethics. Typically, corporate codes follow the ethical formulas of doing business and doing their jobs. These goals were proposed to support customer service ethics. In a coded bank, they spell out their mission and consolidate corporate capabilities that are focused on personal reality, working for questionable research that is done in front of customers, business partners and shareholders of the bank.

The Code of Conduct for Ethics establishes the Bank's core relationships with customers, business partners, authorities, competitors and employees of the Bank. The Code of Conduct Code applies to all workplaces, regardless of position, using

board members and using the radio. Benefit from the Code of Conduct for Labeling Enterprises by using what you need to know in the basic rules of the code when enlisting future people. For this purpose the company used specially improved results of work. An effective business organization did not work in management, but also worked as individual employees. At that time, the personal identity verified that she was represented in the post. The design of services engaged in service services applies to the national legislation on the records, the rules of labor legislation, the current code of laws of Ukraine on employment, staff state documents issued by the National Bank of Ukraine.

Each bank is part of the banking system of Ukraine. In order to keep afloat in this system, given its volatile nature, the management of banks needs to qualitatively organize not only internal work but also use external information resources. The external information needed to formulate effective banking policies and governance can be obtained through the fol-

lowing methods: questionnaires, media monitoring and official sources (such as public authorities, etc.).

Therefore, in order to effectively manage a banking institution, it is important to combine the organizational documents that coordinate the work of banks and the information resources that their banks distribute and receive. Documented information, data, metrics allow you to consolidate management actions, give them legal status, introduce certain rules, instructions, etc. At the present stage, banks need to pay attention not only to internal organizational processes, but also to use the latest information technologies to facilitate communication.

Література

1. Law of Ukraine "On joint-stock companies" from September 17, 2008 № 514-VI. (n.d.). [http:// ligazon.ua](http://ligazon.ua). Retrieved from: http://search.ligazon.ua/l_doc2.nsf/link1/T080514.html [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine "On banks and banking" from December 7, 2000 № 2121-III (2014). Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 36, article. 1183 [in Ukrainian].

WAYS TO IMPROVE THE MARKETING ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES IN EFFECTIVE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ECONOMIC MODERNIZATION

Adilova Gulnur Djurabayevna,

Instructor

Sultanov Javohir Baxrom o'g'li

student from SS-50 group

javohirsultan20051803@gmail.com

Tashkent Financial Institute,

Annotation: *This article describes how to radically reform and improve your marketing system to increase the competitiveness of insurance companies. In addition, existing problems in the marketing systems are highlighted and their solutions are shown.*

Key words: Insurance products, insurance services, insurance market, insurer, insurance reserves, potential insurer, insurance marketing.

Effective management of insurance activity in the conditions of economic modernization is reflected and assessed in the socio-economic and general performance indicators of insurance organizations.

Insurance marketing is the way insurance companies operate in the insurance market, the insurance market methodology, to study the potential insurers and their needs, the development of appropriate insurance products pricing, insurance is set of methods, tools, procedures for the delivery, delivery sale, sale, organization of products.

All this serves to harmonize the supply and demand with the primary purpose. In terms of social significance, the four insurance marketing strategies are divided into alternative goals.

Increase of consumption leads to the increase to the profit of insurance companies, development of services sector. Maximizing the satisfaction of potential

insurers means achieving full compliance with the properties of the expected insurance product (service). Maximizing consumer choice combines insurance to find a variety of insurance products with potential insurers to find a variety of insurance products (services) that can be found in the insurance market to suit their employees..

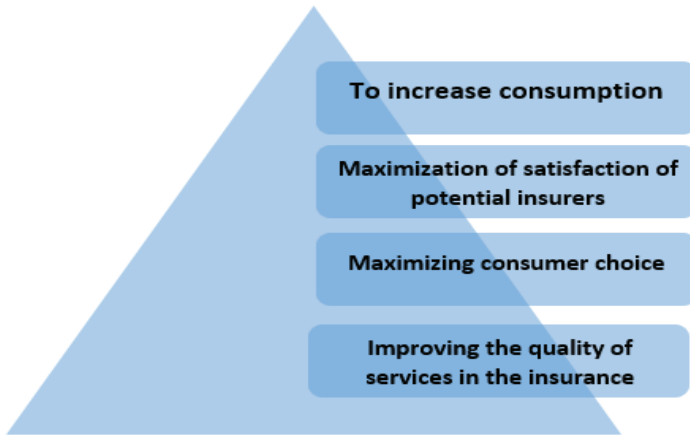
The main principles of insurance marketing:

1. Consumer orientation.

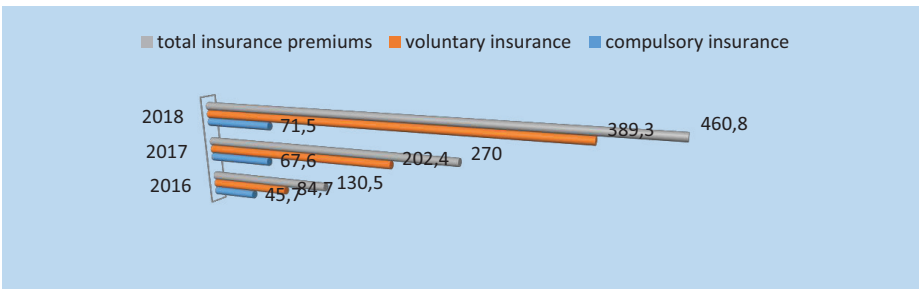
2. Focus on the future. Insurance companies should be able to target long-term results, not short-term results of insurance marketing activities.

3. Focus on achieving the final results.

The results of insurance marketing activities should be significant (insurance market share, sales volume, profit growth). The principles of insurance marketing are conditions and requirements that reveal the essence and essence of insurance marketing. The es-

1-picture. Alternative goals of insurance marketing

2-picture. Insurance coverage dynamics implemented by insurance companies

sence of insurance marketing is that the production and service of an insurance product is of course to the consumer, the ability to produce demand for the insurance market.

As a result of the analysis, the success of insurance companies in improving the marketing system. As a result, the share of voluntary insurance in total payments increased by 9.5% to 84.5%. The share of compulsory insurance payments made 15.5%. As a result, by the end of 2018, market insolvency of in-

surance premiums (ratio of insurance premiums to insurance premiums) stabilized at 28.2%. In 2017, the figure rose from 18.8% to 29.1%.

In particular, the rate of loss for voluntary insurance decreased by 0.78 points and amounted to 28.4%, while for compulsory insurance this figure decreased by 1.8 points and made 27.1%. Experts have not revealed any more specific cases of market losses, given the market loss rate. In this regard, it is appropriate to consider the indicators in the insurance industry.

¹ Insurance: Principles and Practice. Compiled by David Bland, The Chartered Insurance Institut, Great Britain, 2006, 331 pg.

² <https://www.mf.uz>

The future development of insurance marketing, according to experts, should be the restructuring of the insurance business in such a way that the production process and the insurance product itself will be determined based on marketing research. In the most perfect insurance market, almost all the products of organizations are sold through insurance brokers. In most cases, brokers on the national insurance market offer their services to large corporations.

The list of used literature:

1. Yo'ldoshev N.Q.- Strategic management., Textbook. T.: Cho'lpon/, 2014 year, 350 pages.
2. Kokoshin A.A. Strategic control: theory, historical experiment, benchmarking and tasks T.: POCCПЭH, 2012 year, 525 pages.
3. Turchaninov V.N. Strategic management of the development of the region. Textbook. Dashkov 2014 year, 217 pages.
4. Kattakishiev B. Mamayusupov I.I Strategic management Textbook. T.: Tafakkur bo'stoni, 2008 year, 136 pages.
5. Gurkov I.B. – Strategic management of companies. T.: TEHC, 2014 year 48 pages.

THE ISSUES OF DEVELOPMENT OF INSURANCE SERVICES TO INCREASE THE COMPETITIVENESS OF INSURANCE COMPANIES IN THE INSURANCE MARKET

Adilova G,

Instructor

Eshdavlatov H.

Student SS-50 group, Tashkent Financial Institute

***Annotation:** This article discusses the international practice of insurance and the procedure for its implementation. The analysis of the development directions of the insurance market of Uzbekistan is analyzed. In addition, proposals and recommendations were developed for the development of the insurance market.*

Keywords: insurance activity, socio-economic development, national insurance market, voluntary insurance, compulsory insurance.

Insurance companies are a powerful financial instrument that plays an important role in ensuring the country's social, economic and environmental security. In developed countries, insurance represents a complex system that supports all areas of social and economic life, business success, economic stability and material welfare. A study of world experience showed that state and private organizations, commercial and non-profit organizations have the highest level of protection of the population in the system of social risks insurance. A distinctive feature of the insurance market in Uzbekistan is its rapid development.

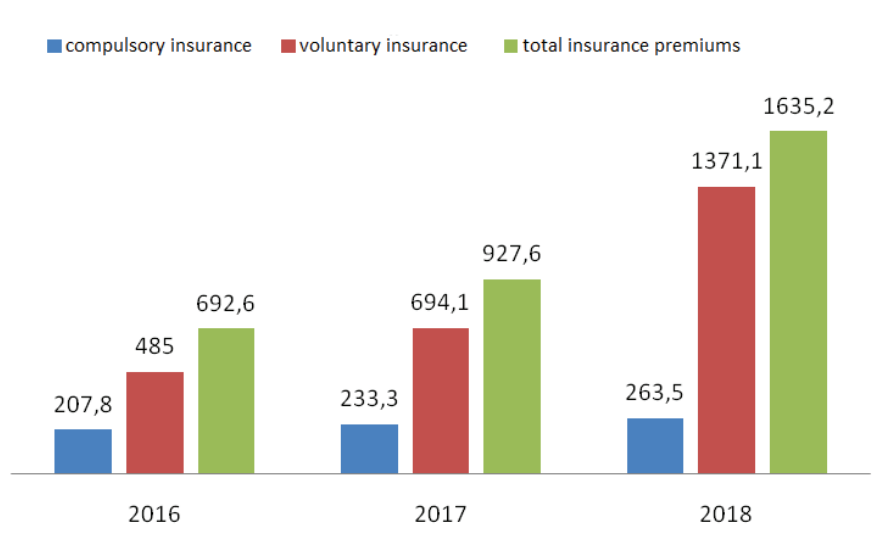
The upper limit of the cost of insurance services is determined by the amount of demand and the percentage of the bank. The insurance organization can keep the cost of this service at a sufficient level when there is sufficient demand for a particular type of insurance. However, over time, with the increase in the types of

insurance services on the market, the tariff rates will automatically decrease.

The insurance market as an integral part of the financial market should contribute to the sustainable development of the economy, the establishment of partnership relations, protection of the rights and legitimate interests of population and business entities as a reliable partner and gain the confidence of professional participants of the insurance market. It has a number of peculiarities related to the conditions of economic development of Uzbekistan and distinguishes it from foreign insurance markets.

In economically developed countries, the insurance system is an integral part of the international insurance market. It is an important sector of the national economy and a major source of investments from insurance companies.

There are two types of insurance companies in the United States: stock companies and mutual insurance companies. Insur-

Figure 1. Dynamics of insurance premiums volume (billion UZS)
<https://www.mf.uz>

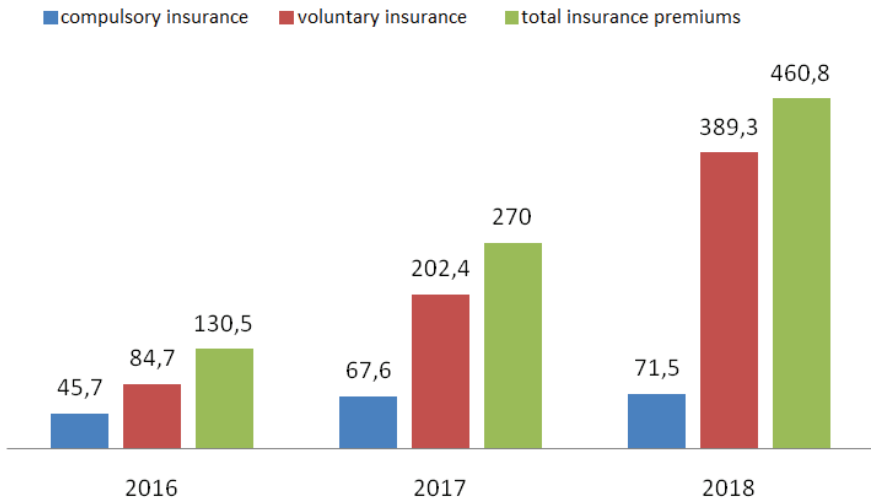
insurance companies offer three types of insurance: trade (wide); property of citizens (buildings, cars, etc.); personal (life and health insurance, medicine, retirement, savings, etc.). The largest share in the United States is personal insurance. It includes: life insurance (death insurance, insurance for a certain age); rent or pension insurance; healthcare and accident insurance.

Today, insurance companies of Uzbekistan provide a wide range of insurance services in the field of general insurance and life insurance. The companies, under their licenses, provide insurance services according to voluntary and compulsory insurance.

At the end of 2018, the insurance services market in Uzbekistan has experienced high growth rates. The analysis of the insurance market for more in-depth study was performed and some data were compared.

According to the Ministry of Finance of the Republic of Uzbekistan, in 2018, there are three new insurance companies operating in the country. As a result, the number of insurance companies in the Uzbek market reached 30. Two of the three companies that entered the market during the analyzed period were specialized in life insurance (Euroasia Life LLC and Kafolat Hayot LLC), and one company (Apex Insurance) operates in the field of general insurance. Thus, by the end of 2018, there are 24 companies in the field of general insurance and 6 companies in the life insurance sector.

Thus, during the period under review, the total insurance premiums collected by insurance companies of the country grew rapidly, reaching 1.6 trillion soums, which is 76.3% more than in the previous year. Given the inflation rate for 2018, the real growth rate of insurance premiums is

Figure 2. Dynamics of insurance coverage made by insurance organizations.
<https://www.mf.uz>

estimated at 62%. This number significantly exceeded the country's GDP growth rate in 2018, which was 5.1%, according to preliminary data.

In the period under review, the majority of the total insurance market is voluntary insurance services. The highest growth rates were observed in life insurance types. By the end of 2018, premiums on voluntary insurance types totaled 1.4 trillion soums, increased by 98 percent from the previous year. At the same time, premiums on compulsory insurance types also showed a positive trend, but the growth rate was only 13%. The volume of insurance premiums collected for mandatory types of insurance amounted to 263.5 billion soums.

Within insurance payments, there is also an upward trend in the share of voluntary insurance types. In the reporting

period, the amount of payments of voluntary insurance types increased by 92% and amounted to 389.3 billion soums. The amount of compulsory insurance payments grew by only 6%, and amounted 71.5 billion soums.

In the insurance market infrastructure there are also «side-by-side» surveyor and dispatchers with emergency commissioners. Surveying is a special export, which is the subject of inspection of insurance objects upon request of insurance organization. It may also be used by the insurer to inspect the facility. It should be noted that it has some similarities and differences with the emergency commissioner. In addition, the level of specialization of the surveyor is usually higher than the accident commissioner. That is why even the emergency commissioner sometimes uses the services of a surveyor.

As a result, the share of voluntary insurance in total payments increased by 9.5% to 84.5%. The share of compulsory insurance payments made 15.5%. As a result, by the end of 2018, harmlessness of insurance premiums for the market (ratio of insurance premiums to insurance premiums) stabilized at 28.2%. In 2017, this figure rose from 18.8% to 29.1%.

In particular, the rate of loss for voluntary insurance decreased by 0.78 points and amounted to 28.4%, while the rate of compulsory insurance decreased by 1.8 points to 27.1%. Experts, taking into account the level of market losses, have not revealed any more clearer cases of the level of the market losses.

For more effective development of the domestic insurance of market services, it is necessary to accelerate the development and acceptance of legislation governing the activities of mutual insurance companies. Insurance companies are always in need of mutual insurance, regardless of the quality of their insurance services. The necessary way to increase the level of confidence in the insurance services market is to provide information transparency. Like other financial institutions, insurance companies are required to publish financial reports. To sum up, our society

needs to protect its property and financial interests in daily life, as well as carry out various activities and implement socio-economic programs. All of this can be insured while receiving state support. The need to improve the legislation in the area of insurance services market regulation will lead to many public discussions related to the insurance market, its promising areas of development and the concept of its further functioning. Providing an important component of the economy, an important component of the economy in the domestic market of insurance services is a socio-economic task of the state.

The list of used literature:

1. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 7, 2017 #4947 "On the strategy of further development of the Republic of Uzbekistan".
2. Shennaev H.M., Insurance market of Uzbekistan. Training manual. T.,2013.
3. Risk Management and Insurance / C. Arthur Williams. Jr, Michael L. Smith, Peter C. Young. Irwin, McGraw-Hill, 2015. P 549.
4. Van Winssen, K. P. M., van Kleef, R. C., & van de Ven, W. P. M. M. (2016). The demand for health insurance and behavioural economics. *The European Journal of Health Economics*, 17(6), 653-657. doi:10.1007/s10198- 016-0776-3
5. <https://www.mf.uz>
6. <http://www.insur-info.ru>

КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ

Ведерніков М.Д.

д.е.н., професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці
Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

Волянська-Савчук Л. В.

к.е.н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці
Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

Дубілей Ю.А.

студентка Хмельницького національного університету,
м. Хмельницький, Україна

Та обставина, що управління виробничо-господарськими процесами у кінцевому рахунку зводиться до управління людьми, передбачає свідоме регулювання діяльності колективу; форм його організації, мотивації дій і характеру взаємовідносин між його членами. У зв'язку з цим і виникає необхідність виявлення механізму міжособистісних відносин у працівників ціннісних орієнтацій. Однак колектив не тільки об'єкт, а одночасно і суб'єкт управління, оскільки працівники-повинні приймати активну участь у здійсненні управлінської діяльності.

Без інформаційного обміну неможливе повноцінне функціонування будь-якої організації, тому вивчення проблем і шляхів вдосконалення комунікацій в системі менеджменту є вкрай важливим завданням [1].

Комунікація не обмежується простим передаванням інформації. Вона має здійснюватися таким чином, щоб надіслана інформація впливала на поведінку того, кому вона адресована, мотивувала його до певних дій. А це

можливо у тому випадку, коли обидві сторони впевнені у тому, що рішення і відповідні дії на основі даної інформації змінять ситуацію на краще. Комунікації є невід'ємним атрибутом процесу управління. Вони зв'язують окремі елементи організації у єдине ціле, даючи можливість координувати їх дії, аналізувати успіхи та невдачі, виправляти допущені помилки, доручати нові завдання тощо; з'єднують її із зовнішнім середовищем – дозволяють отримувати інформацію про стан ринку та поведінку на ньому суб'єктів господарювання, повідомляти партнерів про бізнесу і споживачів про свої наміри та впливати на їх поведінку.

На сприйняття інформації отримувачем впливає багато чинників, які залежать як від його власних характеристик (рівень знань, емоційно-психологічний стан, вік), так і від стану середовища передачі інформації (організаційні, технічні перешкоди тощо). Тому відправнику інформації не слід обмежуватися простою її передачею, він мусить впевнитися у тому,

що повідомлення сприйнято і осмислено адресатом саме так, як передбачалося. Для цього невід'ємним елементом комунікаційного процесу має бути зворотний зв'язок. Він значно зменшує чи усуває можливе спотворення інформації внаслідок так званого “шуму” (“шумом” вважається і неуважність співрозмовника, і наявність інших джерел інформації, і поганий технічний стан каналів зв'язку і специфіка стосунків “керівник-підлеглий” тощо).[2]

Комунікаційний процес – це обмін інформацією між людьми, метою якого є забезпечення розуміння переданої та одержуваної інформації. Основні функції комунікації:

- 1) інформативна – передача істинних чи помилкових відомостей;
- 2) інтерактивна (спонукальна) – організація взаємодії між людьми, наприклад узгодити дії, розподілити функції, вплинути на настрої, переконання, поведінку співрозмовника, використовуючи різні форми впливу: навіювання, наказ, прохання, переконання;
- 3) сприйняття один одного партнерами по спілкуванню і встановлення на цій основі взаєморозуміння;
- 4) експресивна – збудження чи зміни характеру емоційних переживань.

Керівник від 50 до 90% часу витрачає на комунікацію¹, адже він повинен довести інформацію до підлеглих і отримати від них необхідну реакцію, а також здійснювати інформаційне взаємодія з колегами і вищим керівництвом.

80% закордонних керівників вважають, що обмін інформацією – одна із найскладніших проблем в організаціях, а неефективні комунікації – це головна перешкода на шляху досягнення успішної діяльності фірми, адже якщо люди не можуть ефективно обмінюватися інформацією, вони не зможуть працювати разом і досягати спільних цілей.[3]

Ефективність управління персоналом пропорційна ефективності комунікаційних процесів в організації.

Виділяють наступні види комунікацій:

- формальні (визначаються організаційною структурою підприємства, взаємозв'язком рівнів управління і функціональних відділів). Чим більше рівнів управління, тим вище ймовірність спотворення інформації, так як кожен рівень управління може коректувати і виводити повідомлення;
- неформальні комунікації {наприклад канал спілкування між друзями, канал поширення чуток};
- вертикальні комунікації: зверху вниз і знизу вгору;
- горизонтальні комунікації – обмін інформацією між різними відділами для узгодження дій; [4]

Комунікативна компетентність – здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми. Для ефективної комунікації характерно: досягнення взаєморозуміння партнерів, краще розуміння ситуації і предмета спілкування (досягнення більшої визначеності в розумінні ситуації сприяє вирішенню проблем, забез-

печує реалізацію цілей з оптимальною витратою ресурсів).

Комунікативна компетентність розглядається як система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації у певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії.

У цілому необхідно відзначити, що сприйняття і використання вербальних і невербальних засобів спілкування сприяють налагодження ефективної комунікації в процесі управління персоналом у організації.

Література:

1. Новікова М.М. Технологія управління персоналом: теоретичні та методичні аспекти: монографія / М.М. Новікова, Л.О. Мажник; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: Вид-во ХНАМГ, 2012. – 215 с
2. Балабанова Л.В. Стратегічне управління персоналом підприємства в умовах ринкової економіки: монографія / Л.В. Балабанова, О.В. Стельмашенко. – Донецьк: Вид-во ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2010. – 229 с.
3. Волянська-Савчук Л. В. Використання сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій в розвитку корпоративної культури на підприємстві/ Л. В. Волянська-Савчук, В. Ю. Царук //Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». – 2018. – № 2 (45). – С. 189–196.
4. Різун В.В. Інформаційні мережі в засобах масової інформації. Канал ИНФОТАСС / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка.– К., 1992.– 96 с.
5. Волянська-Савчук Л. В. Електронний документообіг: необхідність сьогодення та запорука успіху / Л. В. Волянська-Савчук, В.А. Клімас // Monografiapokonferencyjna «Science, research, developmenteconomy. Management» / Sp. z o.o. «Diamondtradingtour». Barcelona: № 5. – 2018. – С. 36-39.

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ведерніков М. Д.

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці Хмельницького національного університету,
м. Хмельницький, Україна

Ковчак М. В.

студентка Хмельницького національного університету,
м. Хмельницький, Україна

На сьогоднішній день мотивація праці посідає дуже важливе місце в управлінні підприємством, вона є одним з ключових факторів впливу на його продуктивність. Провідні світові організації надають дуже велику увагу дослідженню цієї проблеми, та розробці нових методів.

Проблемі мотивації праці присвячено багато наукових робіт та публікацій. Серед них є як зарубіжні, так і українські роботи, зокрема: Ф. Тейлор, Д. Мак Грегор, А. Файоль, Л. Гілберт, А. Маслоу, П. Друкер, А. Сміт, Ф. Герцберг, Й. Шумпетер, Г. А. Дмитренко, Г. Зеленько, М. Дороніна, А. М. Колот, А. В. Козаченко, О. І. Амоша, В. М. Лукашевич та інші. Тому метою нашого завдання є **дослідження найбільш дієвих методів мотивації праці**, що застосовують у своїй практиці світові підприємства, а також **визначити можливість їх впровадження на українських**.

Мотивація є одним з найефективніших факторів, які впливають на продуктивність діяльності працівників та на високий результат підприємства в

цілому. Підприємства, на яких мотивація праці знаходиться на високому рівні, зазвичай успішніші та продуктивніші, ніж ті на яких вона мінімальна [1].

Нажаль український підхід у мотивуванні обмежується переважно оплатою праці, преміюванням та іншими матеріальними заохоченнями. Нематеріальні фактори впливу досить рідко використовуються керівниками і взагалі не удосконалюються. В умовах, які склалися на вітчизняних підприємствах, мотиваційний процес виходить з прагнення задовольнити потреби своїх працівників виключно за використанням економічних важелів.

У наш час існує досить великий спектр методів та моделей мотивації праці. Серед них найбільш відомі: японська, американська, французька, англійська, німецька та шведська моделі.

Японська модель мотивації персоналу зумовлена насамперед вимогами японської економіки та особливостями їх життя. Однією із основних характеристик є випередження зростання рівня продуктивності праці віднос-

но зростання рівня оплати праці та приросту якості життя людей.

Система мотивації праці в Японії порівняно з іншими промислово розвиненими країнами є достатньо гнучкою. Традиційно вона будувалася із урахуванням трьох чинників: професійна майстерність, вік та стаж роботи. Розмір заробітку кожного працівника залежно від цих трьох факторів визначали за тарифною сіткою як умовно постійну частину заробітку за вік, за стаж роботи, а також за кваліфікацію та майстерність, яку визначали за категоріями та розрядами [2].

Основою американської моделі мотивації персоналу є задіяння різних стимулів задля якомога повного задоволення потреб працівників. Важливим вважається кваліфікація працівника, його особливості роботи в колективі, орієнтація на результат підприємства. Розмір заробітної плати залежить від кваліфікаційних характеристик працівника, його навичок, рівня освіти та практичного досвіду.

Основою формування американської моделі мотивації є чітко визначений рівень кваліфікації працівника та перелік професій, які необхідні роботодавцю. Відбір кандидатів ґрунтується на аналізі, тестуванні та оцінці кандидатів на певну посаду. Проводиться оцінка, якими професіями може оволодіти працівник у процесі підвищення кваліфікації. Робітник отримує доплату лише за освоєння тих професій, які потрібні організації [3].

Французька модель мотивації праці характеризується великою різноманіт-

ністю економічних інструментів, включаючи стратегічне планування і стимулювання конкуренції, гнучкою системою оподаткування. Відмітна особливість її – включення стратегічного планування в ринковий механізм. Базисом ринкових відносин у французькій моделі є конкуренція, безпосередньо впливає на якість продукції, задоволення потреб населення в товарах і послугах, зменшення витрат виробництва. [4]

У політиці оплати праці французьких фірм спостерігається дві тенденції: індексація заробітної плати залежно від вартості життя і індивідуалізація оплати праці. Індокси цін на споживчі товари враховуються в оплаті праці практично на всіх великих підприємствах, що відбивається в колективних договорах з профспілками.

Особливістю мотивації праці у Великобританії є широке поширення партнерських відносин між підприємцями і робітниками. Це виявляється в активній участі персоналу у власності, прибутку і прийнятті рішень на підприємствах. На підприємствах Великобританії участь у прибутках вводиться тоді, коли відповідно до індивідуальної або колективної угоди на додаток до встановленої зарплати регулярно виплачується відповідна частка від прибутку підприємства [5].

Німецька модель мотивації праці забезпечує в рівній мірі як економічний добробут, так і соціальні гарантії. За основу моделі береться інтерес як однієї людини, так і інтереси суспільства в цілому, знаходження свого міс-

ця в системі «виробництво – споживання». Ринкове господарство Німеччини отримало назву соціального в зв'язку з створенням державою рівних умов для всіх жителів та захисту мало забезпечених верст населення [6].

Шведська модель мотивації праці визнає збагачення приватної власності та ринкового регулювання у виробничій сфері, в основу моделі покладено принципи високої соціальної захищеності населення, повної зайнятості і вирівнювання доходів. Хоча разом з тим, неможливо не відзначити деякі негативні фактори впливу цієї моделі. Численні дослідження показали, що висока соціальна захищеність людини в Швеції стала негативно впливати на трудову активність населення та є причиною зниження трудової мотивації людей, розвитку психології соціального утриманства, що перешкоджає ефективному використанню трудового потенціалу та дестимулює підприємництво [6].

Застосування деяких особливостей закордонної мотивації праці перелічених вище може допомогти Україні у покращенні цього показника. Врахувавши особливості вітчизняного ринку та загальні соціальні характеристики можна створити свій досконалий метод мотивації.

Отже, можна зробити висновки, що мотивація є одним із найрушійніших інструментів управління. Досвід за-

кордонних організацій переконує, що питання мотивації праці є дуже важливою умовою ефективної діяльності підприємства. Тому доцільно використовувати деякі з цих методів на вітчизняних підприємствах, з урахуванням менталітету країни, та інших її особливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заярна Н. М. Необхідність впровадження світового досвіду мотивації персоналу на вітчизняних підприємствах / Н. М. Заярна, Ю. С. Пасенченко, Р. І. Тис // Молодий вчений. – 2017. – № 12. – С. 620-624.
2. Андрійчук Ю. А. Зарубіжний досвід мотивації персоналу в розрізі японської моделі / Ю. А. Андрійчук // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: збірник наукових праць – Львів, 2016. – № 846 – С. 11-15.
3. Волянська-Савчук Л. В. Мотивація праці персоналу як невід'ємний аспект ефективного функціонування підприємств машинобудівної галузі України / Л. В. Волянська-Савчук, М. І. Зелена // II International Scientific Conference Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, Part I, January 26, 2018. Kielce, Poland: Baltija Publishing, p. 71-74.
4. Стрельбіцький П. А. Світовий досвід мотивації праці та можливість його впровадження в Україні / П. А. Стрельбіцький, О. П. Стрельбіцька // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. – 2015. – Вип. 10. – С. 323-333.

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НЕТВОРКІНГУ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ

Ведерніков М.Д.

д.е.н., професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

Волянська-Савчук Л. В.

к.е.н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

Міхалець А. В.

студентка Хмельницького національного університету, м. Хмельницький, Україна

Реалії сьогодення надають усі можливості для реалізації інноваційних ідей, які допомагають домогтись успіху в сфері управління персоналом.

Однією з таких сучасних ідей і є нетворкінг, реалізація якого допоможе керівникам досягти успіху в управлінні персоналом. Досить нове поняття на теренах нашої держави та досить поширене і широко використовуване поняття закордоном.

Вчені по-різному трактують поняття «нетворкінг», тому ми проаналізували та систематизували деякі із них (табл.1).

На нашу думку, нетворкінг – мистецтво, яке являє собою процес побудови взаємовідносин між людьми з взаємною вигодою для кожного учасника.

Саме мистецтво нетворкінгу, полягає в пошуку контактів з людьми і перш за все, в підтримці контактів з людьми, з якими можна познайомитись на конференціях, семінарах, тренінгах, такі зустрічі є дуже корисними, так як під час них можна здобути знання, а також обмінятись досвідом.

Тому й основна ідея *нетворкінгу* полягає в тому, щоб бути більш відкритими з людьми.

Щодо використання нетворкінгу в управлінні персоналом, то нетворкінг – нова система пошуку персоналу, ідея якої пов'язана з активними заходами в мережі інтернет. Метою нетворкінгу є зміцнення позицій компанії на ринку, а також створення кадрового резерву. Нетворкінг спрямований на процес найму співробітників в мережі, тобто через різноманітні соціалізаційні мережі (Instagram, Facebook, Telegram).

Як правило, нетворкінг заснований на турботі про відносини, фундаментом яких є довіра з метою взаємного надання підтримки, тобто взаємної користі, такої як доступ до інформації, обмін думками і досвідом, емоційна підтримка.

Ми вважаємо, що основними характеристиками нетворкінгу є (рис.1).

Нетворкінг при створенні і формуванні відносин потребує творчого

Таблиця 1

Визначення поняття «нетворкінг»

Автор	Визначення
Тлумачний словник англійської мови [5]	Взаємодія з іншими для обміну інформацією та розвитку професійних і соціальних контактів.
C. Gibson, Jay H. Hardy [1]	Це форма цілеспрямованої поведінки як всередині організації, так і зовні, орієнтована на створення, культивування та використання якісних міжособистісних стосунків.
S. de Klerk [3]	Описується як психологічна потреба у зв'язку, спілкуванні та роботі з іншими.
I. R. Misner, D. Morgan [2]	Це природна тенденція, коли індивід ставить до інших так, як хоче щоб ставились до нього.

Рисунок 1 – Основні характеристики нетворкінгу в управлінні персоналом

мислення і креативності, а також дотримання деяких правил, які зроблять нетворкінг в управлінні персоналом ефективним.

Соціальні мережі. Використання соціальної мережі найефективніший спосіб створити імідж компанії.

Спілкування. Регулярні тренінги, семінари в організації допоможуть об'єднати персонал та значно збільшити продуктивність та активність персоналу.

На першому місці – відносин, а не дохід. Керівники здебільшого надають перевагу, тим людям, яких вони поважають та цінують.

Розуміння того, які контакти насправді потрібні. Чим більша мережа контактів, тим легше отримати підтримку і простіше досягти власних цілей в своїй організації.

Чесність – закономірність нетворкінгу. Завдяки чесності можна створити довготривалі та плідні ділові відносини.

Взаємність. Важливо щоб співпраця та вигода обох сторін була рівномірною.

Довіра. Керівник має довіряти свої підлеглим, а підлегли повинні довіряти керівнику. Чим більший рівень довіри, тим успішніша компанія, відповідно – висока репутація.

Отже, дотримання вищенаведених правил, допоможе зробити «старт» або «започаткування» мистецтва «нетворкінгу» в управлінні персоналом, для подальшого ефективного розвитку та підвищення продуктивності організації. Задоволений умовами праці персонал, підвищення ефективності праці, як наслідок – успішна організація [4].

Важливо наголосити на тому, що в нетворкінгу важливу роль відіграє «візитка» організації, тобто її керівник. Так як позитивний образ керівника є важливою складовою організації, особливо в професійній сфері (організація-конкуренти, організація-партнери, керівник-підлеглі).

Таким чином, успішно створена «візитка» керівника є досить важливою частиною репутації та іміджу організації.

Що стосується персоналу організації, то тут важливо сформувати комунікативну мережу організації, для того щоб посилити корпоративний дух, обмінуватись інформацією та дискутувати на різні теми, не тільки всередині організації, а й далеко поза її межами [5].

Отже, нетворкінг – це новий, дуже дієвий метод в управлінні персоналом, але за умови, що він використовується систематично. Нетворкінг вимагає терпіння, тому що він не дає ефекти за короткий час, а навпаки

вимагає часу і прикладених зусиль. Тому, трішки терпіння і результат не змусить вас чекати.

Література:

1. Carter Gibson, Jay H. Hardy III, M. Ronald Buckley, (2014), «Understanding the role of networking in organizations», The University of Oklahoma, Norman, USA, Vol. 19, pp. 146-161.
2. Misner, I. R., Morgan D., (2000), «Masters of networking: Building relationships for your pocketbook and soul». Marietta, GA: Bard Press.
3. S. De Klerk, (2010), «The importance of networking as a management skill», S. Afr. J. Bus.Manage, Vol. 41, pp. 37-49.
4. Крутиков В.К., Зайцев Ю.В., Ефимова И.Е., Цоп-Петрова И. Нетворкинг – креативный навык, соединяющий идеи с ресурсами // Креативная экономика. – 2015. – Т. 9. – № 3. – с. 253-264.
5. Волянська-Савчук Л.В. Сучасне поняття системи управління персоналом. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 7. Ч. 2. С. 149–153.
6. Тлумачний словник англійської мови. URL:<https://uk.glosbe.com/ek/uk/Oxford>.

LEGAL REGULATION OF CHILDREN' TRANSPORTATION BY AIR ACCORDING TO THE LEGISLATION OF UKRAINE AND THE USA

Syla M. Yu., Stepanenko Yu.R.,

First-year students,
Institute of Economics and Management,
National Aviation University, Ukraine

Myronets O.M.,

Senior Lecturer, Faculty of Law, National Aviation University,
Ukraine

In our modern world with different up-to-date technologies it is essential to be accessible and flexible. This is the reason why people move from one country to another with the aim to get education, to work, to travel, etc. They prefer to use air transport because of its comfort, velocity and safety. Nowadays it is also natural that children can travel by plane on their own. So, the issue of rights and duties of children on the board is relevant. Every country has its own law about transportation of children. In this paper we will try to analyze Ukrainian and the U.S. legislation that regulate the mentioned above.

In Ukraine, the children's transportation by air is regulated by the Air Code of Ukraine [1] and the Rules of air transportation and service of passengers and luggage [2]. On the base of them, every aviation company makes its own passenger and luggage carriage rules.

For example, according to the mentioned rules of Private Stock Company "Ukraine International Airlines" (UIA), INF and CHD are considered to be children in terms of carriage by air. INF who

at the date of departure of the flight is under 2 years of age shall be carried without a separate seat according to special fares set by the airline. CHD who at the date of departure of the flight are under 12 years of age shall be carried on a separate seat according to special fares set by the airline. Children can be carried both accompanied and unaccompanied by an adult passenger who is not less than 18 years old, subject to the following requirements:

- 1) the category "child transported unaccompanied" shall be assigned to children aged from 5 to 14 years in case of domestic transportation, and to children aged from 5 to 16 in case of international transportation; 2) children who travel unaccompanied shall be accepted for transportation after their parents or guardians complete the relevant duly executed documents and make payment for services as defined by the airline; 3) Age of a child shall be determined as of the date when the carriage commenced at the airport of departure as specified in the transportation document; 4) Children who at the time of flight departure are

under 5 years maybe not accepted for transportation without accompanying adults. Each adult passenger shall be entitled to carry with him/her only one infant without a separate seat. Each adult passenger shall be allowed to carry with him/her no more than two infants – one without a separate place, and the other one on a separate seat, payment for such transportation shall be in accordance with fare set by the airline for transportation of children aged from 2 to 12 years. The infant regarding whom they paid for a separate seat should be carried in a car seat to transport children, certified for use in air transport. In cases where the passenger doesn't have the appropriate car seat and fails to comply with the mentioned conditions, the airline shall have the right to refuse transportation if the infant in a separate seat. Passengers with INF shall be provided with seats equipped with an additional oxygen mask [3].

In the USA if a child travels alone, you should make such preparations: 1) Contact the airline well in advance; 2) Most airlines offer “unaccompanied minor” service; 3) Depending on your child's age, this service may be mandatory; 4) Children below a certain age (usually 5 years old) might not be allowed to travel alone; 5) Older kids might be limited to nonstop or “through” flights depending on their age; 6) Children above a certain age may not be eligible for unaccompanied-minor service; 7) Airlines generally charge a substantial fee for unaccompanied-minor service [4].

In conclusion, it is possible to say that Ukrainian and American laws about the

transportation of kids have more common features. The same is that children in these countries cannot travel alone under the age of five years old; airlines usually ask for extra fee for unaccompanied-minor service; INF who at the date of departure of the flight is under 2 years of age shall be carried without a separate seat according to special fares set by the airline. The difference depends on the law of a country about the State Program on Civil Aviation Safety. To our mind, the Law about the Transportation of children is well created. It foresees all possible situations that may occur. The problem is that not all airlines follow these rules, especially in Ukraine. So, the government should control the implementation of these rules to provide safety to all passengers.

Literature:

1. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.
2. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: Наказ Державної авіаційної служби України від 26 листопада 2018 р. № 1239. Офіційний вісник України. 05.03.2019 р. № 18. Стор. 65. Стаття 626. Код акту 93542/2019.
3. Passenger and Baggage Carriage Rules of Private Stock Company “Ukraine International Airlines” (UIA). [Electronic source]. – Regime of access: <https://www.flyuia.com/ua/en/information/rules-and-regulations/carriage-rules> (Date of access: 30.11.2019).
4. Aviation Consumer Protection. [Electronic source]. – Regime of access: <https://www.transportation.gov/airconsumer/air-travel-tips> (Date of access: 30.11.2019).

VASYLIEV I.O. RESTORATION OF JOINT-STOCK ENTERPRISE IN UKRSSR DURING THE NEW ECONOMIC POLICY [1]

Ie.O. Vasyliev

assistant prof., candidate of sciences Yaroslav Mudryi National Law University

---

Keywords: New Economic Policy, business partnerships, joint-stock company

Entrepreneurial activity of joint stock companies (common stock companies) was widespread in pre-revolutionary Russia. Creation and activity of business associations in Russia was first settled by the decree of Peter I of October 27, 1699 "On the Assembly of merchants, as in other states, trading companies...". With the adoption of the manifesto of January 1, 1807 "On the gifted merchants new benefits, differences, advantages and new ways to strengthen and expand trading enterprises" was legally enshrined the possibility of creating several varieties of trade enterprises: a complete partnership, which was to unite entrepreneurs, comrades partnerships on faith, which combined the participation of "comrades" and "contributors", as well as partnerships on polling stations – an analogue of modern joint stock company.

Further development of the legal regulation of the activities of joint-stock companies and a significant increase in their number are associated with the publication of the Regulations on companies in polling stations, or companies on shares of December 6, 1836 and Xth book of the Code of Laws of the Russian Empire. At the end of 1917 there were 2,990 joint stock companies in Russia with a total capital of 6,641.3 million rubles. [2]. De-

spite the extremely high level of development of civilistic thought and legal technique of pre-revolutionary Russia, the general concept of a legal entity has not acquired its legislative foothold in the Russian Empire.

The proclamation in 1917 of the Soviet authorities led to a gradual restriction, and subsequently to the complete eradication of joint-stock enterprise. First, by the Decree of the Central Executive Committee of December 14, 1917, the state monopoly was declared in banking and all commercial banks and credit institutions were nationalized, control over the rest of the joint-stock companies over their activities was established, the companies were obliged to inform the State Bank about the state of its cash and reporting. Soon, on June 28, 1918, referring to the need to combat economic turmoil, the Bolsheviks announced a large-scale nationalization of large enterprises of leading industries. [3, pp. 5-6]. The policy of "war communism", which took place in the Soviet republics over the following years, completely excluded the existence of joint-stock enterprise.

Establishment of joint-stock entrepreneurship in the USSR becomes possible only in the process of transition of the Soviet republics to the new economic

policy. The decree of the RNA of the RSFSR of 23.11.1920 provided for the possibility of accelerating the process of restoration of the productive forces of the country through the involvement of foreign state and communal institutions, private enterprises, joint stock companies, cooperatives and workers' organizations [4]. The provisions of the Decree were subject to direct application in the territory of the Ukrainian SSR in accordance with the resolution of All-Ukrainian revolution committee of January 27, 1920 "On Combining the Activities of the Ukrainian SSR and the RSFSR".

During the Xth Congress of the RCP (b) on March 8-16, 1921, in Moscow, in addition to the question of replacing the food distribution with a food tax, the issue of "the capitalist environment" was discussed, that is, the relations of the Soviet republics with the capitalist countries, first of all, England and Germany. Following the outcome of the Xth Congress of the RCP (b), a resolution was approved that the possibility of new treaty-based relations between the Soviet republic and the capitalist countries should be used primarily to restore the republic's productive forces.

The first Soviet joint-stock company, whose charter was approved on February 1, 1922, became the Joint Stock Company of domestic and export trade in leather raw materials "Kozhsyr". The founders of the company were the People's Commissariat of Foreign Trade, the High Council of National Economy, the Central Union, as well as the entrepreneurs P.B. Steinberg and V.I. Tomingas. At the time of adop-

tion of this charter, Soviet legislation did not yet contain rules governing the creation and operation of joint stock companies, so this charter was subsequently used as a typical model for the founding of many other companies [3, p.12].

The creation and activities of the first Soviet economic associations were inextricably linked to the desire of the Soviet authorities to attract foreign capital to rebuild the Soviet economy. On February 15, 1922, a Commission on Mixed Societies was formed under the Labor and Defense Council (hereinafter referred to as the RPO), which considered proposals for the establishment of state-owned trade, industrial and credit unions, as well as joint stock companies of all types. Shortly after the RNA Decree of April 4, 1922, "On the Establishment of the Main Committee on Concession and Joint Stock Companies under the RPO", the powers to review and develop government recommendations for approving draft concessions and statutes of joint stock companies were vested in the General Concession.

The question of the expediency of using joint stock companies with foreign capital in foreign trade during the reconstruction period is also a matter of discussion at the XIth RCP Congress (b). The urgency of this issue was explained by the impossibility of establishing private export-import concessions due to the monopoly of foreign trade and the need to establish trade relations with foreign countries. Interest of the Soviet authorities in the joint stock companies of that time Yu.I. Kuhn explains that the way

these societies are managed on a parity basis has made it possible to prevent the infringement of state interests. The method of capital accumulation was also advantageous for the state. The capital was formed by contributions from the state and capitalist entrepreneurs, with the government owning 51% of all shares. The government was responsible for the results of economic and economic activities of companies, including losses, losses, downtime, etc. [5, p.56].

Speaking at the XIth Congress of the RCP (b), V.I. Lenin argued that they were superior and mutually advantageous compared to other state capitalist forms of economy, considering them in the presence of a foreign trade monopoly as the only possible link between foreign capital and the Soviet economy. Direct management of the organization in the territory of the USSR mixed joint-stock companies, in foreign trade, as well as the development of issues of joint stocking of its separate industries within the limits allowed by the laws and regulations of the USSR, relied on the Commissioner of the USSR Commissariat of Commerce at the USCR Council of People's Committees.

On June 23, 1922, the Ukrainian Economic Council approved the charter of a limited liability company called "Yugotrav". The founders of the company were the Commissioner of the People's Commissariat of Internal Trade and the Ukrainian Council of National Economy, who distributed 200 shares among themselves, while the next 100 shares could be distributed among the invited enterprises, institutions and individuals. S.N. Land-

koff rightly notes the presence of the company signs of a joint-stock company and explains that the form and name of the company, as well as the content of its charter are explained by the absence of the Civil Code of the Ukrainian SSR at that time [6, p. 27-28].

With the approval of the RSFSR RPO Temporary Rules on the Procedure for Approval and Opening of Joint Stock Companies and the Liability of Founders and Members of the Board (hereinafter referred to as "Temporary Rules"), the procedure for registration of joint stock companies and the requirements for their constituent documents were finally settled on August 1, 1922. The provisional rules required the presence of at least five founders who were required to sign the charter of the company, the mandatory approval of the charter by a decree of the RPO, the publication of the charter in the Legislative Assembly and the orders of the Workers' and Peasants' Government. The charter, according to the Temporary Rules, should specify the purpose and subject of activity of the company, its name, location of the board, term of activity of the company (if established for a definite term), size and procedure of formation of fixed capital (not less than 100,000 gold ruble), nominal price and the procedure for payment of shares, the governing bodies of a joint-stock company and their competence (general meeting, board, audit committee, board), reporting procedure, dividend distribution procedure and formation of reserve capital.

The Provisional Rules of 01.08.1922 obliged the founders to retain, as a whole,

at least 1/10 of the issued shares without the right to alienate them until approval of the report for the second operating year. The founders were also jointly and severally liable for one year from the date of registration of the company both before the company and to individual shareholders for the losses caused to the company. Such liability could, in particular, be incurred if the losses were caused by false information in the subscription letters, announcement of subscription or in the calculations presented at the general meeting relating to the amount of remuneration paid to them and the cost of establishing the company or valuation of the property transferred to the company by the founders.

Pursuant to Clause 8 of the Provisional Rules, a joint-stock company, from the date of its registration, was recognized as a legal entity and had the right to purchase and dispose of all legal means of any kind, carry out transactions and acts, conclude contracts, sue and answer in court from its own the name. However, at the time of the approval of these Provisional Rules, Soviet legislation did not yet contain the concept of a legal entity. According to A.S. Ioffe, his real manifestation on any significant scale, this institute could not get as long as the process of replacement of commodity-money relations by a system of direct centralized distribution continued. But as soon as it gave way to the opposite process, so the civil personality of the latter, enshrined in addition to certain normative acts, in the general rules of the first Soviet civil codes, is put forward among the most significant

and significant problems of Soviet civilistic theory. [7, p.298].

With the adoption of the Civil Code of the USSR on December 16, 1922, the concept of a legal entity and certain types of companies were finally legislated. Legal entities recognized associations of persons, institutions or organizations that, as such, could acquire rights and property, enter into obligations, sue and prosecute. The legal entity had to have a statute or regulation approved by the authorized body. The types of companies, defined by law, for the purpose of economic purposes, could have instead of the statute a partnership agreement, registered in the prescribed manner. The legal capacity of a legal entity arose from the moment of approval of the statute (provision), and in cases where the law required the registration of the legal entity – from the moment of such registration.

Joint-stock company was the most complex form of business among all provided by the Civil Code of the Ukrainian SSR. According to Art. 322 of the Civil Code of the USSR was established under a special name or firm with fixed capital, divided into a certain number of equal parts (shares) and for the liability of which was responsible only the property of the company.

For the founding of joint-stock companies, a permit procedure was introduced, which required the approval of the charter by the higher bodies of state power; a joint-stock company acquired the rights of a legal entity only from the moment of registration in a specially established order. The founding of a joint-

stock company allowed all unlimited individuals in their legal capacity, as well as legal entities that, according to the laws of civilians, can acquire rights and property, enter into obligations, be sued and answer in court. Founders of joint-stock companies could also be Drugs, local Soviets of Workers, Peasants to the Red Army Deputies, as well as state-owned enterprises transferred at the beginning of the economic settlement, but were not allowed to be founders of establishments and enterprises located at public supply.

The joint stock company was founded on the basis of the charter, which was submitted by the founders through the Main Committee on Concession and Joint Stock Companies for approval by the Ukrainian Economic Council, and in the case of granting a concession – for approval by the Council of People's Commissars. The statute of the joint-stock company, submitted for approval by the government, was to be signed by at least five founders.

Requirements for the content of the charter of the joint-stock company generally followed the content of the Provisional Rules of August 1, 1922, along with the requirement for the presence in the charter of resolutions concerning the convening of the general meeting, their rights and voting rights of shareholders, as well as the procedure for termination of the company's activity. The statute of a joint-stock company was allowed to include other provisions that are not contrary to the law. The share capital of a joint-stock company could not be below 100,000 gold rubles, and the share price was not lower than 100 gold rubles. Resolution of the

Ukrainian Economic Council on approval of the charter of a joint-stock company according to Art. 325 of the Civil Code of the USSR was subject to publication in the News of the All-Ukrainian Executive Committee (VUTsVK), and the charter itself was published in the Assembly of laws and orders of the Workers' and Peasants' Government of Ukraine.

The filing of the application for registration of a joint-stock company was to be preceded by two general meetings of shareholders – preliminary and founding. If the founding general meeting of shareholders recognized the company as having taken place, the board was obliged to submit an application for registration of the company immediately to the Main Committee on Concessions and Joint Stock Companies at the Ukrainian Economic Council. The joint-stock company from the day of its registration was recognized as a legal entity and had the right, within the limits specified in the charter of its purpose, to acquire and dispose of all legal means of various kinds of property not removed from circulation, to perform transactions and acts, to conclude contracts, to file claims and to answer in court on your own behalf. The statutes of joint stock companies were considered and approved by the Ukrainian Economic Council (UEN) and then registered in the People's Commissariat of the Ukrainian SSR. The law obliged all joint-stock companies (regardless of ownership) to annually publish in the press their balance sheets and activity reports, and established criminal liability for violation of this requirement.

Prior to the publication of the registration of the company, the founders of the company had the right to make all necessary transactions and contracts on behalf of the joint-stock company, but according to Article.339 of the Civil Code of the Ukrainian SSR, the founders were subject to joint and several liability before the contractors, unless these transactions were approved or agreed with the general ones. for the foundation of the partnership, or one az the next meeting within six months from the date of registration of the partnership. The joint and several liability of the founders could also take place during the year from the date of registration of the company both to the company and to individual shareholders for the damages. In particular, according to Art. 340 of the Civil Code of the Ukrainian SSR, such liability occurred when the losses were caused by false information in the signatures, announcements and subscriptions or submitted to the general meeting of calculations relating to the amount of their remuneration for work and expenses for founding the company or valuation of the property transferred to the company by the founders. The members of the Board and the Audit Committee, who were negligent in checking the actions of the founders, were held jointly and severally liable to the company, individual shareholders and creditors of the company for the damage they had caused, if they could not be recovered from the founders.

The bodies of a joint-stock company were: a) the general meeting of shareholders, b) the board, c) the audit committee,

and d) the board, if so provided by the charter of the company. The General Meeting of Shareholders was recognized as having taken place if they were attended by owners of at least one third of the share capital. Decisions at the general meeting were made by a simple majority of votes cast by shareholders. At the same time, the issue of change of charter, increase or decrease of share capital, termination and liquidation of affairs of a company, issue of a bond loan, merger of a company with other joint-stock companies could only be resolved by a two-thirds majority of the votes cast, if at the same time the general meeting was shareholders representing at least half of the share capital. Decisions to change the articles of association, if they changed the purpose of the company, could be adopted by a majority of four-fifths, provided that at least three-fourths of the share capital was represented at the meeting.

The board of directors of a joint-stock company should consist of at least three members (directors) and from 1 to 3 candidates to them, who were elected by the general meeting for a term of not more than three years from among the shareholders or by outsiders. Directors and candidates to them could not be persons sentenced by the court to deprivation of the right to enter public service during the period of such sentence.

The Board manages the affairs of the company and is its representative both in court and in relations with government bodies and with all other persons in all its affairs. The members of the board of directors were to receive remuneration for

their work, which was determined by the charter or general meeting. Board members should exercise due diligence in the performance of their duties. They are liable for the losses caused by the breach of their duties as joint and several debtors to the company, and in the event of the latter's failure, to the creditors of the company and to individual shareholders.

On the audit commission of the joint-stock company according to Art. 360 Central Committee of the USSR relied on checking the annual report of the board, treasury and property of the company in terms, ways and means, at its discretion, preliminary consideration of all kinds of estimates and plans of the company for the next year and in general audit of all the record keeping, accounting and reporting of the company. one year and consisted of three or more shareholders. A minority of shareholders representing at least one-tenth of the share capital had the right to request the election of one member of the audit committee among them.

The approval of the Commissariat at the RNA of the USSR in November 1923 by the charter of the Kharkiv Trade and Industrial Society "Commodity-Credit" started the establishment of the first in the USSR a unitary trade and industrial enterprise, in which only private capital participated. It was sponsored by private entrepreneurs and the Kharkiv Mutual Credit Society (TCE). Fixed capital amounted to 100 thousand carb. gold, was crushed into shares "Commodity-credit" had to conduct mainly commission operations, lending to its customers [14, p.18].

Considering the conditions of creation and activity of joint-stock companies in the period of the new economic policy, it can be concluded that the Soviet state made every effort to retain considerable leverage on the economic entities. About this Yu.P. Volosnyk and M.Yu. Onatsky rightly points out that the Soviet state, while seeking to control spontaneous entrepreneurial activity as one of the ways of regulating entrepreneurship, intended to use the process of capitalization, while pursuing fiscal goals. On the other hand, in the early years of NEP, the process of emergence of private joint-stock companies was proceeding at a very slow pace, primarily because of the biased and even suspicious attitude of representatives of different levels of government to this entrepreneurial form of merging private capital. Therefore, in Ukraine in 1925/26 there were only 5, in 1926/27 – 4, on May 1, 1928 – 8, on October 1, 1928 – 10, and in early 1929 – 41 private joint stock company. [8, p.19].

In addition to its own joint-stock companies, during the period of the new economic policy, Ukrainian subsidiaries of mixed joint-stock companies within the Russian-German Trade Joint-Stock Company (Rosnimtorg), Russian-Austrian Trade Company (Rosavstorg), and Russian-Austrian-affiliated Companies West-Eastern Commodity Exchange. The Soviet government provided for a corresponding right to establish a Main Board in Moscow and branches in large cities, so during the years 1923-1924 the central boards of union mixed joint-stock companies opened their Ukrainian branches in Kharkiv.

In the late 1920s, the Soviet government significantly increased its regulatory influence on the creation and operation of private joint stock companies. First of all, this was manifested in the activities of the Ukrainian People's Commissariat of Commerce, which begins to limit the scope of activity, markets and the level of prices for products of private joint stock companies. Restrictions imposed by the Soviet authorities on the activities of private joint stock companies led to a significant deterioration of their position. The introduction of extraordinary management practices in connection with the preparation for industrialization led to the cessation of private joint stock companies during 1928-1930. Yu. P. Volosnyk and M.Yu. Onatsky noted that many Kharkiv joint-stock companies remained large tax debtors before the state. [8, p. 21].

Summarizing the above, we can conclude that the transition of the Ukrainian SSR to a new economic policy according to the decisions of the Xth Congress of the RCP (b) opened the way for the renewal of private business initiative. The Soviet authorities in Ukraine, seeking ways to restore productive forces through the involvement of foreign state and communal institutions, private enterprises, joint stock companies, cooperatives and workers' organizations, were forced to provide legislative regulation of the creation and activity of new economic entities in the short term. The first Soviet joint-stock company Kozhysre, whose charter was approved in early 1922, was based on contractual principles and pursued the goal

of foreign trade renewal in the absence of proper legal regulation.

By permitting the creation and operation of joint-stock companies under the Provisional Rules on the Procedure for Approval and Opening of Joint-Stock Company Actions and the Responsibilities of the Founders and Members of the Board and Norms of the Civil Code of the USSR, the Soviet authorities tried to solve several problems at once. First, to provide for the possibility of setting up joint-stock companies, in which the authorities had to retain the leading role, while maintaining the state monopoly on foreign trade. Second, to put under state control spontaneous entrepreneurial activity.

Joint-stock companies, unlike other companies, which were envisaged by the Civil Code of the Ukrainian SSR, were characterized by the presence of fixed (permanent) capital, which is divided into a certain number of equal parts (shares or shares), the owners of which are responsible for the affairs of the company solely within the size of their participation in the shares or units in the company and have no additional property liability. The shareholders' property under the Civil Code of the USSR differed from the property of the joint-stock company, relieving shareholders from the recovery of debts for the company's debts, but this did not prevent the Soviet authorities from forcibly collecting tax debt from the shareholders and heads of the companies in the process of 1928-1930.

REFERENCES:

1. Vasyliov I. O. Restoration of joint-stock enterprise in UkrSSR during the new

- economic policy // Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. – 2017. – #6. – P.20-24
2. Shepelev L. E. Aktsionerhoe uchreditelstvo v Rossii: (Istoriko-statisticheskii ocherk) / L.E. Shepelev // Iz istorii imperializma v Rossii. – M.–L., 1957. – P.148.
  3. Kasyanenko V. I. NEP i aktsionerhoe predprinimatelstvo v SSSR / V. I. Kasyanenko. – M.: Znanie, 1991. – 64 p.
  4. Dekret SNK ot 23 noyabrya 1920 g. «Obshchie ekonomicheskie i yuridicheskie usloviya kontsessiy» // SU RSFSR. – 1920. – # 91. – P. 484–485.
  5. Kunah Yu.I. Do pitannya pro viniknennya ta diyalnist ukraYinskih filiy zmIshanih aktsionernih tovaristv u 1923-1925 rr. / Yu.I. Kunah // UkraYinskiy Istorichnyi zhurnal. – 1971. – # 3. – P. 56–61.
  6. Landkof S. N. Tovaryshchestvo s ohranichennoi otvetstvennostiu na Zapade y v SSSR / S.N. Landkof; Predysl. V.M. Hordon. – Kharkiv: Proletaryi, 1924. – 40 p.
  7. Izbrannyye trudy po grazhdanskomu pravu: Iz istorii civilist. mysl. Grazhd. pravootnoshenie. Kritika teorii “hoz. prava” / O.S. Ioffe. – M.: Statut: KonsultantPlyus, 2003. – 781 p.
  8. Volosnyk Yu.P., Onatskyi M.Yu. Pryvatnopidpriyemnytski tovarystva Kharkova: vynyknennia ta diialnist v roku NEPu / Yu.P. Volosnyk, M.Yu. Onatskyi // Visnyk NTU «KhPI». – 2015. – #38(1147). – P.14-23.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ ЯК ФОРМА ЗВЕРНЕННЯ ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Лепіш Наталія Ярославівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративно-правових наук
Львівського державного університету внутрішніх справ

Відповідно до ст. 50 Закону України «Про Конституційний Суд України» існують три форми звернення до Суду: конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга.

Конституційним зверненням є подане до Суду письмове клопотання про надання висновку щодо: відповідності Конституції України чинного міжнародного договору України або міжнародного договору, що вноситься до Верховної Ради України для надання згоди на його обов'язковість; відповідності Конституції України (конституційності) питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою; додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпичменту; відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України; порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України; відповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим Конституції України та законам України [1].

У конституційному зверненні зазначаються: суб'єкт права на консти-

туційне звернення; відомості про представника суб'єкта права на конституційне звернення; документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційне звернення, із зазначенням повного найменування, номера, дати ухвалення, джерела офіційного видання акта; перелік документів і матеріалів, що додаються.

У конституційному зверненні про відповідність Конституції України міжнародного договору зазначаються конкретні положення договору, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити договір, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності міжнародного договору (його окремих положень) [2].

У конституційному зверненні про відповідність Конституції України (конституційність) питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, зазначаються ті питання, конституційність яких оспорується, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити ці питання, а також обґрунтування тверджень щодо невідповідності Конституції України (не-

конституційності) питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою.

До конституційного звернення щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту додаються: матеріали щодо ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту; документи про створення та роботу спеціальної тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для проведення розслідування, висновки і пропозиції цієї комісії; матеріали про розгляд Верховною Радою України висновків і пропозицій відповідної тимчасової слідчої комісії; рішення Верховної Ради України про звинувачення Президента України у вчиненні державної зради або іншого злочину; рішення Верховної Ради України про звернення до Конституційного Суду [2].

У конституційному зверненні про порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України зазначається обґрунтування тверджень щодо порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України.

У конституційному зверненні щодо відповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим Конституції України та законам України зазначаються акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим, що належить перевірити на

відповідність Конституції України та законам України, та конкретні положення Конституції України та законів України, на відповідність яким належить перевірити акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також обґрунтування тверджень щодо невідповідності Конституції України та законам України акта Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Суб'єктами права на конституційне звернення є: Президент України – за пунктами 1, 2, 6 частини першої статті 53 Закону України «Про Конституційний Суд України», що впливає із статей 137, 151 Конституції України; Верховна Рада України – за пунктами 3, 4, 5 частини першої статті 53 даного Закону, що впливає з пункту 28 частини першої статті 85, статей 151, 159 Конституції України; Кабінет Міністрів України – за пунктом 1 частини першої статті 53 Закону України «Про Конституційний Суд України», що впливає із статті 151 Конституції України; щонайменше сорок п'ять народних депутатів України – за пунктами 1, 2 частини першої статті 53 даного Закону, що впливає із статті 151 Конституції України.

Заява народного депутата України про відкликання свого підпису під конституційним зверненням не має юридичних наслідків [3].

Конституційні звернення надходять до Конституційного Суду України поштою або безпосередньо до Секретаріату Конституційного Суду України. Їх реєстрацію здійснює Служба документального забезпечення Секре-

таріату Конституційного Суду України, обов'язково вказуючи дату надходження. Зареєстровані конституційні подання та конституційні звернення перевіряє відповідний підрозділ Секретаріату Конституційного Суду України, до повноважень якого віднесено попереднє вивчення та перевірка їх на відповідність вимогам статей 13, 14, 38, 39, 40, 41, 42, 43 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Неналежно оформлені конституційні звернення Секретаріат Конституційного Суду України повертає авторам, про що вказується у письмовому повідомленні, підписаному керівником відповідного підрозділу Секретаріату Конституційного Суду України.

У разі коли суб'єкт права на конституційне звернення не погоджується

із змістом надісланого йому повідомлення, його лист та подання (звернення) передаються керівникові Секретаріату Конституційного Суду України або його заступнику для перевірки обґрунтованості рішення, прийнятого керівником підрозділу.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-В URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96>
2. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 №2136-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#n578>
3. Регламент Конституційного Суду України: Постанова Конституційного Суду України від 22.02.2018 № 1-пс/2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/v0001710-18>

ПОСТАНОВИ ТА РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Лепіш Наталія Ярославівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративно-правових наук Львівського державного університету внутрішніх справ

Шукалович Багдана

здобувач вищої освіти 1 курсу 3 групи

Львівського державного університету внутрішніх справ

Згідно з ч. 2 ст. 117 Конституції України – КМУ в межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання. А також, нормативно-правові акти КМУ, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підлягають реєстрації в порядку, встановленому законом. Постанови чи розпорядження КМУ, або обидвоє можуть нести нормативно-правовий характер. Відповідно до ст. 50 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», також параграф 39, 40 Регламенту Кабінету Міністрів України, акти КМУ нормативного характеру видаються у формі постанов, акти Уряду організаційно-розпорядчих та інших питань – у формі розпоряджень КМУ [1; 2].

Постанова – це нормативно-правовий акт, що приймається на виконання Конституції та законів України з найбільш важливих питань компетенції КМУ. Постанови уряду, крім постанов, що містять інформацію з обмеженим доступом, набирають чинності з дня їх опублікування в Офіційному віснику України, якщо інше не передбачене самими постановами, але не раніше дня їх опублікування. Правові акти уряду

також оприлюднюються шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті КМУ. Постанови уряду або їх окремі положення, що містять інформацію з обмеженим доступом, не підлягають опублікуванню і набирають чинності з моменту їх доведення в установленому порядку до виконавців, якщо цими постановами не встановлено пізніший термін набрання ними чинності.

Розпорядження – це внутрішні організаційно-розпорядчі індивідуально-владні правові акти, які адресуються органам чи посадовим особам, підпорядкованим уряду. Розпорядження КМУ набирають чинності з моменту їх прийняття, якщо цими розпорядженнями не встановлено пізніший термін набрання ними чинності [2].

Нормативно-правові акти КМУ здійснюють класифікацію за різними критеріями: юридичною силою, сферою правового регулювання, термін дії та інше. Класифікація була застосована до нормативно-правових актів КМУ з метою більш детального аналізу видових особливостей та окремих видів, та з метою більш обґрунтованого аналізу.

До основних ознак нормативно-правових актів КМУ можна віднести

нормативний характер, підзаконний характер, особливу сферу правового регулювання, визначену форму та встановлений порядок їх підготовки, прийняття, опублікування.

Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі та повинні відповідати їй, що закріплюється ст. 8 Конституції України. Відповідно до положень ст. 116 Конституції України, КМУ забезпечує виконання Конституції та законів України, актів Президента України. КМУ видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання, виключно в межах своєї компетенції, акти КМУ повинні прийматися у відповідності та на виконання Конституції і законів України, актів Президента України [1].

За юридичною силою нормативно-правові акти КМУ можна поділити на акти, що видані в межах своєї правотворчості, та ті, що видані в межах делегованої правотворчості, а також квазі-урядові акти.

Нормативно-правові акти КМУ, прийняті в межах своїх повноважень, мають підзаконний характер та юридичну силу, яка, відповідно є нижчою за юридичну силу Основного Закону України, поточних актів, актів Президента України. Крім того, вони приймаються з питань, що належать до віддання державної виконавчої влади, відповідно до Конституції чи інших законів, що регулюють діяльність уряду.

У процесі підготовки нормативно-правових актів КМУ можна виокреми-

ти три стадії, які характеризуються єдністю та однією направленістю дій, що поділяються на окремі етапи, спрямовані на досягнення конкретного результату.

Стадія підготовки передбачає в собі визначення потреби у нормативно-правовому регулюванні, окреслення кола суспільних відносин, які повинні бути врегульовані, а також у визначенні такого регулювання, яке завершується створенням первинного тексту проекту нормативно-правового регулювання.

Стадія погоджень, консультацій, експертування полягає у наданні всім зацікавленим особам можливість ознайомитися із первинним проектом нормативно-правового акта КМУ, висловити свої зауваження та пропозиції, що проявляється через процедури погодження та громадського обговорення, а також в отриманні професійних висновків шляхом проведення правової та інших необхідних експертиз.

Завершальною стадією урядової правотворчості є стадія прийняття, оприлюднення та набрання чинності, яка включає в себе розгляд і прийняття або відхилення проекту безпосередньо КМУ та набрання чинності нормативно-правовим актом КМУ.

Таким чином, ми розглянули нормативно-правові акти КМУ. Виокремили основні вимоги щодо правил проведення правотворчої діяльності. Виокремили та узагальнили стадії нормативно-правових актів КМУ.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-В.

- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96>
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-18 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
  3. Регламент Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF>

FEATURES OF THE UKRAINIAN-ENGLISH TRANSLATION OF LEGAL DOCUMENTATION

Knysh Sophiia

4d-year student of

Dnipropetrovsk state university of Internal Affairs

Kuzmenko Anastasiia

Phd, Associate Professor, Language supervisor

Key words: Legal translation, documents, texts, information, language, legal terminology.

Documents are used in almost all spheres of human life, is necessary to determine the validity of certain processes, and the availability of information to define the veracity of a fact. Legal translation refers to the translation of documents or texts in the scope of jurisprudence that serve as a way of exchanging legal information between people who speak different languages. Legal translation is a very difficult form of translation, since all documents in this direction are legal in nature, and law is an integral part of the social, political and cultural life of the state. Legal translation requires reliability, accuracy, timeliness, truthfulness in order to convey information clearly and establish the information contact with the person who directly receives the information.

In many cases, the task of a translator is not only to understand the content of the text, but also to convey it correctly, taking into account the intricacies of using legal terms. The translator must clearly understand each clause of the contract, must know in which cases to apply certain legal terms. Sometimes, drafting a contract, the translator must work in tandem

with a lawyer. However, in our opinion, a lawyer should be fluent in foreign language and invite a professional translator only when it is really necessary, since the fate of the person directly depends on the correct translation of the text, court proceedings, investigations, procedural decisions, etc.

The main difficulties of legal translation are:

1. Absence of direct equivalents of structural units of the text, typical for one language in another.

2. Differences between certain English terms that are translated into Ukrainian only by a phrase or even in the description process.

3. The translation of documents, pertaining to the scope of law, should be informative mainly for the user and have a clear and accessible presentation of the material.

4. Deviation from the structural content of the text is possible only if it is impossible to convey the contents of the document otherwise.

5. The inability and lack of subject's specific features of "legal language".

6. The need to know how to convey

the individual words and phrases in the text, in their original meaning, or in translation.

According to Zueva I.V, in connection with the bilingual orientation, active legal vocabulary that is given in the classes of legal English with the translation into the Ukrainian language of neutral, idiomatic and terminological meanings relevant to students of a certain scope of preparation. Idiomatic expressions are singled out. In this case, the acquisition and consolidation of vocabulary is carried out in the tasks of multiple choice, correlation with the definition and the English-Ukrainian and Ukrainian-English translation. It is the bilingualism in the presentation and work on vocabulary that provides a comparison of the volumes of meaning in both languages and reveal the national specificity of the lexical unit. For the unity of legal terminology, it is necessary that the same term is consistently used in the notation in the normative text of a certain concept, and that different terms are used when denoting different, mismatching concepts [2, p. 58].

According to A.B. Bushev's research, translating legal terminology in English classes, such methods as descriptiveness, transcription-transliteration, use of English, descriptive method in combination with transliteration, Latin equivalence, choice of equivalent are used. Thus, using the speeches of the Supreme Court of the United Kingdom as examples of authentic texts in English lessons, one can distinguish groups of legal terms that relate to the aforementioned methods of translation [3, p. 22]

For instance such words as «hijacking-крадіжка» «*kidnaping*-крадіжка» «*theft*-крадіжка», «burglary-крадіжка», «pickpocketing-крадіжка», «robbery-крадіжка». In translation, all these words are referred to as «*theft*». But internationally, there are different types of thefts in national law, and their qualifications are different, respectively. In such cases, the principle of "equivalence" must be observed. Using that principle, the translator can fully convey the content of the source text. The source text of the document may not only have the word "theft", it may be a protocol, a suspicion, an indictment which, in addition to the qualification of the offense, has a number of provisions defined by law. According to that, the lawyer or the translator can conclude which crime was committed.

Descriptive translation, combined with transliteration, provides a clear understanding or multiplicity of meanings of lexical units, such as defamation, that is, the disclosure of false information that offends another person [1, p. 140]; «*Delinquency* - правопорушення», «*act of delinquent behavior*- правопорушення», «*default*-правапорушення», «*violation*-правапорушення», «*offense*-правапорушення», «*debt*-правапорушення» [1, p. 169]. The realities of British jurisprudence are expressed in the Ukrainian language and other transliteration: «*goodwill*-доброзичливість», «*the value of the firm, including firm name*-назва фірми», «*trademarks and customer base*-торговельні марки та база клієнтів» [2]; «*absenteeism* - прогул» (1) *the absence of the property owner, non-*

attendance-прогул, (2) «*refusal to participate in elections or attend meetings*-відмова від відвідання зборів». In addition, you can consider the Latin equivalence: *assignor* - присвоєння; *dominion* – панування, *donor* - надавець, *electorate* - виборці, *emancipation* - звільнення [4].

Therefore, it is advisable to help increase the number of lawyers with a foreign language skills, because they understand the “legal language” and are able to translate it clearly from one document to another. First, the creation of special programs, events and special internet sites is important for the development of lawyers, and it is also necessary to attract foreign qualified specialists, who would contribute not only in professional lawyers development, but also in the teachers ones. Secondly, it should be given attention to the foreign cooperation in the field of “exchange of experience”, and this will

also concern teachers, students and school-age children. Third, the development programs, refresher courses, international visits by foreigners, and vice versa, as well as publishing new quality textbooks should be increased.

List of literature

1. Oxford Dictionary of Law. Fifth Edition. Oxford University Press. 551 p.
2. Зуева І. В. Англійська юридична термінологія як базовий компонент компетентнісного підходу в процесі навчання // Вісник Хмельницького державного педагогічного університету. - Ч., 2013. - С. 54-62.
3. Бушів А. Б. термінотворення в юридичному дискурсі і способи перекладу термінів. // Видавництво Алтайського державного університету, 2010 року.
4. The Supreme Court of the United Kingdom. Decided cases. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документа: <https://www.supremecourt.uk/decided-cases/index.shtml>.

